

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

Галузь знань

29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність

292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: очна(денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему **«Зовнішньоекономічна діяльність у двосторонньому співробітництві
України та Німеччини»**

здобувача Рафальського Андрія Володимировича

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент, Аністратенко Наталія
Володимирівна

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: доцент кафедри міжнародного
менеджменту, кандидат економічних наук, Бурмака
Микола Олексійович

Київ 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА
ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

Галузь знань

29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність

292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи (гарант) освітньо-
професійної програми

Завідувач кафедри

С.І.Ткаленко

М.О.Бурмака

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2023 р.

2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувача вищої освіти Рафальського Андрія Володимировича

очної (денної) **форми навчання**

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Зовнішньоекономічна діяльність у двосторонньому співробітництві
України та Німеччини»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «_____» _____
2023 р .№ _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку зовнішньоекономічної діяльності

Розділ 2. Дослідження поточного стану зовнішньоекономічного співробітництва України та Німеччини

Розділ 3. Перспектива розвитку двостороннього співробітництва України та Німеччини

Об'єкт дослідження є розвиток співробітництва України та Німеччини.

Предмет дослідження є теоретичні основи та практичний аналіз перспектив двостороннього співробітництва.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи є вивчення стану зовнішньоекономічного співробітництва України та Німеччини та перспектив їх розвитку.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1: розкрити сутність та загальну характеристику двостороннього співробітництва у зовнішньоекономічній діяльності; розглянути властивості міжнародного співробітництва в країнах ЄС; розібрати умови та особливості співробітництва України та Німеччини.

У розділі 2: розглянути позиціонування України і Німеччини в міжнародних рейтингах; зробити аналіз співробітництва України та Німеччини; проаналізувати гірничу промисловість Німеччини та її частку в Україні.

У розділі 3: розглянути подальший розвиток та перспективи України та Німеччини; розібрати співробітництво України та Німеччини в гірничій промисловості та розкрити його перспективи

Завдання підготував науковий керівник

Н.В. Аністратенко «_____» 2023р.

Завдання одержав здобувач

А.В. Рафальський «_____»2023р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 65 сторінок, 6 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел з 42 найменувань, 3 додатки.

«Зовнішньоекономічна діяльність у двосторонньому співробітництві України та Німеччини»

Об'єктом дослідження кваліфікаційної бакалаврської роботи є розвиток співробітництва України та Німеччини.

Предметом дослідження є теоретичні основи та практичний аналіз перспектив двостороннього співробітництва.

Мета. Основною метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є вивчення стану зовнішньоекономічного співробітництва України та Німеччини та перспектив їх розвитку. Відповідно до обраної мети кваліфікаційної роботи визначимо наступні завдання для дослідження:

- розкрити сутність та загальну характеристику двостороннього співробітництва у зовнішньоекономічній діяльності;
- визначити властивості міжнародного співробітництва в країнах ЄС;
- охарактеризувати умови та особливості співробітництва України з Німеччиною;
- визначити позиціонування України та Німеччини в міжнародних рейтингах;
- проаналізувати співробітництво України і Німеччини;
- виконати аналіз гірничої промисловості Німеччини та її частки в Україні;
- охарактеризувати подальший розвитку України та Німеччини;
- визначити перспективи співробітництва України і Німеччини;
- сформулювати перспективи співробітництва України і Німеччини в гірничій промисловості.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

Практичне значення отриманих результатів полягають у формуванні стратегії зовнішньоекономічної діяльності України з Німеччиною, для прогнозування тенденцій розвитку торгівлі та інвестицій між країнами, а також для прийняття рішень українських компаній щодо розвитку співпраці з німецькими партнерами саме в гірничій промисловості, а також результати дослідження можуть бути корисними для вирішення питань, пов'язаних зі зовнішньополітичними відносинами України з Німеччиною та для формування ефективної дипломатичної стратегії.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи – 2023.

Рік захисту роботи – 2023.

Ключові слова: гірнича промисловість, експорт та імпорт, виробництво, партнерство, економіка, міжнародне співробітництво, інновації, торгівля. Торгівельна політика, конкуренція.

В і д г у к

про кваліфікаційну бакалаврську роботу

здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту

освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

Рафальський Андрій Володимирович

на тему **«Зовнішньоекономічна діяльність у двосторонньому співробітництві України та Німеччини»**

1. Обґрунтування актуальності обраної теми, витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів (0-10 балів): *10 балів*
2. Рівень рівень аналізу та повноти розгляду теоретичних концепцій, понятійного апарату досліджуваної предметної галузі; якість аналізу бібліографічних джерел; достатність глибини теоретичних досліджень за темою; цінність теоретичних висновків (0-10 балів): *10 балів*
3. Якість та глибина проведених аналітичних досліджень, застосування аналітичних розрахунків, якісного та кількісного аналізу, відповідність методів і засобів досліджень меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів дослідження (0-15 балів): *15 балів*
4. Оцінка результатів досліджень; обґрунтування напрямів, наявність альтернативних підходів до вирішення досліджуваної проблеми, можливість впровадження результатів дослідження, рівень обґрунтування запропонованих рішень (0-15 балів): *15 балів*
5. Чіткість, обґрунтованість, практичне значення, можливість реалізації висновків (0-10 бал.): *10 балів*
6. Оформлення роботи та дотримання графіку виконання БДР (0-10 балів): – *5 балів*

Позитивні сторони дипломної роботи: взаємозалежність та ефективність економічного зростання від розвитку співробітництва України та Німеччина є пріоритетним напрямом розвитку національної економіки. До переваг данної роботи належить те, що автор проаналізував сучасний стан зовнішньоекономічного співробітництва України та Німеччини і перспективи його розвитку. А також проаналізований стан гірничої промисловості Німеччини та її частка в Україні, і визначені перспективи співробітництва України і Німеччини в гірничій промисловості.

Недоліки роботи: текст оформлено із дотриманням вимог, але наявні незначні стилістичні порушення, а також частково дотриманно графік виконання робіт

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи (0-70 балів): - *65 балів*.

Допущення КБР до захисту перед ЕК вважаю, що за своїми характеристиками робота відповідає необхідним кваліфікаційним вимогам і може бути допущена до захисту. Змістовна частина дослідження оцінена на *65 балів*.

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент, Аністратенко Наталія
Володимирівна

_____ Аністратенко Н.В.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

“30” травня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ	
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	5
1.1. Сутність та загальна характеристика двостороннього співробітництва у зовнішньоекономічній діяльності	5
1.2. Властивості міжнародного співробітництва в країнах ЄС	12
1.3. Умови та особливості співробітництва України з Німеччиною	16
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТОЧНОГО СТАНУ	
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА	
НІМЕЧЧИНИ	23
2.1. Позиціонування України і Німеччини в міжнародних рейтингах.....	23
2.2. Аналіз співробітництва України та Німеччини	29
2.3. Аналіз гірничої промисловості Німеччини та її частка в Україні	35
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ДВОСТОРОННЬОГО	
СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ	42
3.1. Подальший розвиток та перспективи України та Німеччини.....	42
3.2. Співробітництво України та Німеччини в гірничій промисловості та його перспективи	48
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ	61
Додаток А.....	61
Додаток Б.....	64
Додаток В.....	65

ВСТУП

Актуальність обраної теми пояснюється тим, що Німеччина є найпотужнішою економікою Європи і однією з найбільш потужних економік світу. Багато в чому Україна та Німеччина є стратегічними союзниками: вони активно співпрацюють, і підтримка Німеччини має вирішальне значення для наближення України до Заходу та відсічі російського вторгнення. З іншого боку, Київ і Берлін часто публічно сперечаються з низкою питань. Україна у значній мірі зацікавлена у посиленні зовнішньоекономічного співробітництва, насамперед у військовій промисловості. Сьогодні Німеччина є одним з найпотужніших союзників України у фінансовій сфері, що потенційно може сприяти подальшому посиленню співробітництва в критичних для України галузях.

Зважаючи на те, що Німеччина вносить потужний внесок у світовий ВВП та займає провідне місце серед світових експортерів, дослідження перспектив розвитку двостороннього співробітництва України та Німеччини є актуальним та потребує ґрунтовного дослідження.

Дослідження економічного розвитку Німеччини та німецько-українських двосторонніх економічних відносин представлені у роботах таких авторів, як: Іванов С.В., Козак Ю.Г., Савельєв Є.В., Шенгеля Т., Куриляк В.Е., Грібінцев А., Уханова І.О., Сукач О.О., Сулим О.В., Єрмакова О.А., Захарченко О.В., Заєць М.А., Боденчук Л.Б., Момотенко Н.С., Швагірева В.С., Тюріна Н.М., Карвацка Н.С., Черкасова В. В., Яворський П., Ніколаєва О., Шепотило О., Хорунжа М., Таран С., Челмакіна К., Бутала Ж., Нейфелд Д., Фортін С., Шел Х. та інших.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення стану зовнішньоекономічного співробітництва України та Німеччини та перспективи його розвитку. Відповідно до обраної мети кваліфікаційної роботи визначимо наступні завдання для дослідження:

- розкрити сутність та загальну характеристику двостороннього співробітництва у зовнішньоекономічній діяльності;
- визначити властивості міжнародного співробітництва в країнах ЄС;

- охарактеризувати умови та особливості співробітництва України з Німеччиною;
- визначити позиціонування України та Німеччини в міжнародних рейтингах;
- проаналізувати співробітництво України і Німеччини;
- виконати аналіз гірничої промисловості Німеччини та її частки в Україні;
- охарактеризувати подальший розвитку України та Німеччини;
- визначити перспективи співробітництва України і Німеччини;
- сформулювати перспективи співробітництва України і Німеччини в гірничій промисловості.

Об’єктом дослідження є розвиток співробітництва України та Німеччини.

Предмет дослідження – є теоретичні основи та практичний аналіз перспектив двостороннього співробітництва.

У процесі дослідження застосовано наступні методи: аналіз та абстрагування для вивчення літературних джерел, аналітичні та статистичні прийоми для дослідження поточного стан зовнішньоекономічного співробітництва України та Німеччини, систематизації для визначення перспектив розвитку економічних відносин між Україною та Німеччиною та узагальнення для складання висновків.

Практичне значення отриманих результатів полягає у визначення перспективних напрямів розвитку українсько-німецьких економічних відносин, що може бути використано українськими підприємства для планування своєї діяльності та розробки їх стратегій розвитку.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є науково-практичні, навчальні видання, монографії, наукові статті, матеріали конференцій, першоджерел Інтернет-видань, звіти міжнародних рейтингових агентств, а також пов’язані з темою кваліфікаційної роботи чинні законодавчі та нормативні акти.

Кваліфікаційна робота містить вступ, 3 розділи з підрозділами, висновки та список використаної літератури, що включає 42 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність та загальна характеристика двостороннього співробітництва у зовнішньоекономічній діяльності

Світове господарство як система складається із соціально-економічних підсистем, які підпорядковуються певним внутрішнім і зовнішнім закономірностям [3, с. 25]. Основні соціально-економічні підсистеми сучасного світового господарства визначають за наступними критеріями (рис. 1.1.)

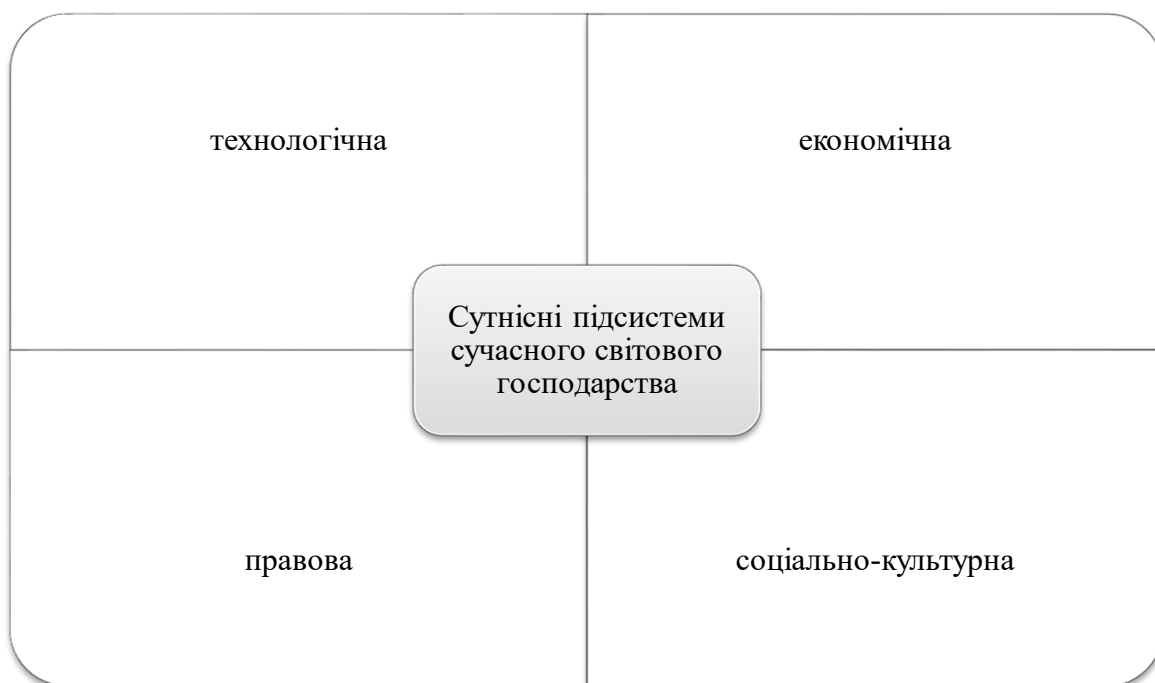

Рисунок 1.1 – Структура основних підсистем сучасного світового господарства

Джерело: розроблено автором за даними [4, с. 10]

Особливим у різних соціально-економічних підсистемах світового

господарства є різні рівні і характер розвитку продуктивних сил у взаємозв'язку їх з організаційно-економічними відносинами та відмінності в державному регулюванні господарського життя [3, с. 26].

За даними організації об'єднаних націй зростання світового господарства спирається на багатосторонній, заснований на співробітництві і розрахований на довгострокову перспективу підхід до глобальної політики в таких ключових галузях, як боротьба зі зміною клімату, стійке фінансування, стійке виробництво і споживання та усунення нерівності. Для цього також необхідно подальше просування вперед по шляху до більш інклюзивної, гнучкої і здатної до реагування багатосторонньої системи. На перший погляд глобальне економічне зростання здається стабільним, але за ним ховаються фундаментальні ризики і диспропорції. Світова економіка у 2021 році згенерувала ВВП у обсязі 94 трильйони доларів (Додаток А) ВВП служить широким показником економічного виробництва країни. Він вимірює загальну ринкову вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у країні за певний період часу, наприклад за квартал або рік. Крім того, ВВП також враховує результати послуг, які надає уряд, наприклад гроші, витрачені на оборону, охорону здоров'я чи освіту. Взагалі кажучи, коли ВВП країни збільшується, це є ознакою більшої економічної активності, яка приносить користь працівникам, підприємствам і країні загалом [36].

На світовому ринку лише чотири країни – США, Китай, Японія та Німеччина – становлять понад половину світового економічного виробництва за валовим внутрішнім продуктом (ВВП) у номінальному вираженні (рис. 1.2). Фактично, ВВП лише США перевищує сукупний ВВП 170 країн [36].

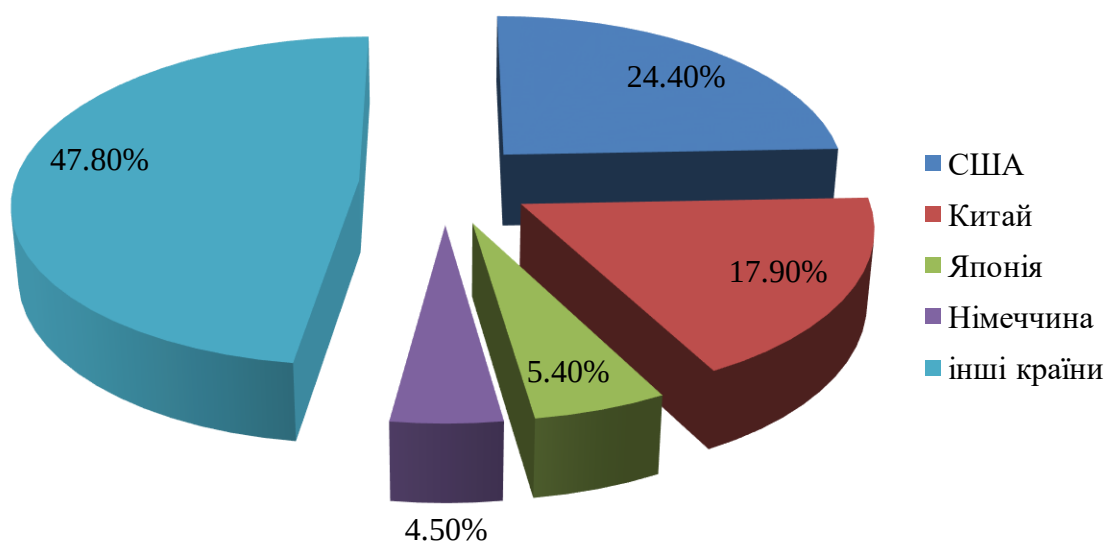

Рисунок 1.2 – Структура світового ВВП у 2021 році

Джерело: розроблено автором за даними [38].

За даними МВФ у таблиці 1.1 наведемо рейтинг 10 найбільших країн за ВВП у 2021 році:

Таблиця 1.1 – Рейтинг 10 найбільших країн за ВВП у 2021 році

Ранг	Країна	ВВП (трильйонів дол. США)	% світового ВВП
1	США	22,9	24,4%
2	Китай	16,9	17,9%
3	Японія	5,1	5,4%
4	Німеччина	4,2	4,5%
5	Великобританія	3,1	3,3%
6	Індія	2,9	3,1%
7	Франція	2,9	3,1%
8	Італія	2,1	2,3%
9	Канада	2,0	2,1%
10	Корея	1,8	1,9%

Джерело: розроблено автором за даними [38]

Із сумою в 22,9 трильйона доларів ВВП США становить приблизно 25% світової економіки, частка, яка насправді суттєво знизилася за останні 60 років [19]. Найбільше в економіці країни розвинуті галузі фінансів, страхування та нерухомості (4,7 трлн. доларів ВВП), за ними йдуть професійні та ділові послуги

(2,7 трлн доларів ВВП) і урядові операції (2,6 трлн доларів ВВП).

Економіка Китаю займає друге місце за номінальним показником, коливаючись на рівні майже 17 трлн доларів ВВП. Він залишається найбільшим виробником у всьому світі за обсягом виробництва з великим виробництвом сталі, електроніки та робототехніки, зокрема [36].

Найбільшою економікою в Європі є Німеччина, яка експортує приблизно 20% світових автомобілів. У 2019 році обсяги зовнішньої торгівлі становили майже 90% ВВП країни [36].

За наведеними загальними цифрами стоїть нерівномірність економічного зростання, яке часто не доходить до тих регіонів, які його потребують найбільше. Ці загальні цифри приховують нестабільність і відкат назад у багатьох країнах і нерівномірність економічного прогресу по всьому світу. Хоча за останні роки економічні перспективи у всьому світі покращилися, в ряді великих країн дохід на душу населення знижується. Подальше зниження або низькі темпи зростання доходів на душу населення будуть відзначатися в центральній, південній і західній частинах Африки, Західної Азії, Латинській Америці і Карибському басейні – регіонах, в яких перебуває майже чверть населення світу, яке живе в умовах крайньої бідності. Навіть у тих країнах, у яких темпи зростання на душу населення високі, вони часто складаються завдяки показникам основних промислових районів, а периферійні і сільські райони залишаються позаду. Хоча в ряді розвинених країн рівень безробіття є рекордно низьким, розмір доходу у багатьох людей, особливо у тих, у кого доходи невеликі, за останнє десятиліття збільшився незначно або не збільшився взагалі. Більше половини населення світу позбавлене доступу до соціального захисту, через що велика кількість людей продовжує займатися натуральним господарством. Ці диспропорції ускладнюють вирішення завдань ліквідації бідності та створення гідних робочих місць для всіх. Через низькі темпи зростання доходів виникає небезпека того, що багато із цілей в галузі сталого розвитку світового господарства та ринку також не будуть досягнуті, оскільки країни стикаються з труднощами в справі ліквідації вузьких місць в інфраструктурі, поліпшенню здоров'я населення, підвищенню якості

людського капіталу і надання людям більш широких можливостей [36].

Багаті ресурсами країни найчастіше стикаються з труднощами в справі розкриття свого потенціалу в області розвитку. Багато країн, що розвиваються з числа тих, що відстають за темпами зростання в значній мірі залежать від сировинних товарів, як в плані експортних доходів, так і в плані фінансування бюджетних витрат. Висока волатильність експортних доходів і податкових надходжень часто веде до серйозних коливань обсягу внутрішнього валового доходу і до більш низьких темпів зростання в більш довгостроковій перспективі. Ці обставини тягнуть за собою ще більш згубні наслідки в країнах, які відрізняються слабкістю державного управління і низькою якістю інститутів і в яких одним з перешкод для соціально-економічного розвитку може бути недостатня диверсифікація економіки. Багато з тих країн, що відстають за темпами зростання і знаходяться в сировинній залежності, в останні десятиліття страждають від тривалих збройних конфліктів або стикаються з громадськими заворушеннями і нестабільністю.

Представлена вище різноманітність світового господарства створює передумови для формування співробітництв між країнами.

Як правило, відносини співробітництва характеризуються укладенням між суб'єктами міжнародних відносин різних актів та договорів, спрямованих на досягнення конкретно визначеної мети, а також розширення рамок міждержавної, політичної та іншої діяльності, яка проводиться між двома або більше суб'єктами міжнародних відносин. На сьогодні взаємодії між країнами світу на тому чи іншому рівні та в різних сферах діяльності пов'язані не лише з міжнародним співробітництвом, а й міжнародним партнерством країн [12].

Однією із найважливіших тенденцій розвитку національних економік у другій половині XX ст. стало посилення їхньої взаємозалежності і визрівання на цій основі регіональної економічної інтеграції. Взаємопереплетіння економік і формування спільного економічного простору для переміщення між державами ресурсів, товарів та капіталів сприяють досягненню макроекономічної стабільності та економічному зростанню країн. Міжнародне співробітництво

здійснюється як міжтериторіальне, міжрегіональне та транскордонне [5, с. 109].

Міжнародне міжрегіональне співробітництво приймає різноманітні правові форми, має різноманітні організаційні структури та географічні обриси. Скажімо, можна розрізняти двосторонні та багатосторонні міжрегіональні взаємодії, співробітництво між сусідніми регіонами або регіонами, розташованими далеко один від одного, але які мають схожі проблеми тощо [41, с. 111].

Двостороннє співробітництво – це юридичні угоди між двома державами на взаємно прийнятих умовах, які сприяють розвитку інфраструктури країн, залучених до угоди, а також додатково збільшують можливості для економічного розвитку [42].

Комплексну систему різнобічних форм міжнародного співробітництва держав та суб'єктів у різних галузях економіки формують зовнішньоекономічні зв'язки (ЗЕЗ) [10, с. 11]

В сучасних умовах зовнішньоекономічні зв'язки впливають на рішення соціально-економічних проблем практично у всіх країнах світу. Цей вплив виконується і на рівні держави [10, с. 13].

Класифікація видів двостороннього співробітництва у зовнішньоекономічній діяльності представимо на рис. 1.3.

Серед основних причин, які стимулюють розвиток двостороннього співробітництва зовнішньоекономічних зв'язків, слід виділити такі:

- нерівність економічного розвитку різних країн;
- відмінності в сировинних ресурсах;
- відмінності у людських ресурсах; -
- нерівномірність розміщення фінансових ресурсів (функціонування світового інвестиційного ринку);
- характер політичних відносин;
- розвиток інтеграційних процесів;
- низький рівень науково-технічного розвитку. За посередництвом двостороннього співробітництва країни вирішують проблеми не тільки модернізації процесу виробництва, а й завдання диверсифікації товарної

номенклатури (асортименту), отримання нових технологій, ноу-хау;

1. За видами:	• промислове співробітництво; • науково-технічне співробітництво в області проектування та сфері збуту; • торгові зв'язки; • співробітництво в сфері послуг; • фінансове співробітництво.
2. За стадіями:	• наукові дослідження об'єктів; • виробничі зв'язки; • комерційні зв'язки на стадії реалізації.
3. За методами їх реалізації:	• виконання спільних програм; • створювання спільних підприємств; • виконання спеціального договору.
4. За кількістю об'єктів:	• однопредметні • багатопредметні.

Рисунок 1.3 – Класифікація видів двостороннього співробітництва у зовнішньоекономічній діяльності

Джерело: розроблено автором за даними [10, с. 12]

– специфіка географічного положення, природних і кліматичних умов (реалізація потенціалу у туристичному, рекреаційному напрямках; вигідне географічне положення дає можливість країні одержувати кошти від транзиту вантажів через вантажів через її територію);

– активна та цілеспрямована роль держави щодо втягнення країни в систему глобальної світової економіки;

– жорстке міжнародне регулювання ЗЕД [10, с. 13].

Таким чином, у більшості країнах світу наявна достатньо обмежена

ресурсна база, крім того багато країн світу мають вузькі внутрішні ринки, через що у таких країнах не виробляється достатня кількість необхідних товарів, або ж товари виробляється неефективно. Такі країни зацікавлені у розвитку двостороннього співробітництва із більш розвинутими країнами у економічному плані. А розвинуті країни зацікавлені у розвитку двостороннього співробітництва із країнами, постачальниками сировини, особливо рідкоземельних мінералів. Крім того, сучасний розвиток широко застосовує технології, які теж стають об'єктом двостороннього співробітництва.

1.2. Властивості міжнародного співробітництва в країнах ЄС

Для ЄС Міжнародна співпраця в галузі досліджень та інновацій є стратегічним пріоритетом. Це дозволяє забезпечити:

- доступ до останніх знань і найкращих талантів у всьому світі;
- бізнес-можливості на нових ринках і ринках, що розвиваються;
- наукова дипломатія для впливу та посилення зовнішньої політики [33].

Багатосторонні дослідницькі та інноваційні ініціативи є найефективнішим способом вирішення глобальних за своєю природою викликів, з якими стикається наш світ – клімат, здоров'я, їжа, енергія та вода. Спільна робота зменшує глобальне навантаження, об'єднує ресурси та досягає більшого впливу [33].

Торгівля має важливе значення для економічного зростання та розвитку країни. Країни-партнери ЄС часто стикаються з внутрішніми обмеженнями, які заважають їм отримати економічні вигоди від розширення торгівлі. Завдяки «Допомозі для торгівлі» ЄС має на меті підтримати ці країни в подоланні таких перешкод, як громіздкі правила, погана інфраструктура та відсутність відповідних навичок, щоб краще інтегруватися та отримати вигоду від глобальної системи торгівлі, заснованої на правилах. ЄС є ключовим партнером для країн, що розвиваються, які прагнуть розширити та зміцнити свою торговельну політику

стійким шляхом [24].

Підтримуючи ініціативу Світової організації торгівлі (СОТ) «Допомога торгівлі» [16], ЄС з часом став провідним постачальником (38% світового обсягу) [16].

Стратегія ЄС щодо підтримки торгівлі розглядає взаємозв'язки, що існують між інвестиціями та торгівлею, які необхідно повністю використовувати для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) відповідно до Порядку денного ООН на період до 2030 року. Цілями стратегії ЄС у сфері торгівлі є:

- краще узгодити втручання ЄС на підтримку торгівлі з ринковими можливостями та обмеженнями
- зосередитися більше на найменш розвинутих країнах (НРС), оскільки вони потребують найбільшої підтримки
- змінювати підхід залежно від рівня розвитку країни
- використовувати різноманітні інструменти ПТ (гранти, бюджетна підтримка, змішування та гарантії, покращення інвестиційного клімату тощо)
- збільшити внесок ПТ у ЦСР, одночасно підтримуючи активнішу участь жінок в економіці [24].

Торгові інструменти ЄС стали основними рушійними силами формування відносин із країнами-партнерами. Загалом ЄС надає преференційний режим 126 країнам, які мають право на офіційну допомогу ЄС у розвитку торгівлі – 54 через чинні угоди про вільну торгівлю та 72 через Загальну схему преференцій (GSP) [27].

Виходячи з оновленої Спільної стратегії ЄС щодо допомоги торгівлі 2017 року, ЄС має намір збільшити частку допомоги ЄС у сфері торгівлі, що виділяється найменш розвиненим країнам – НРС (наразі 15% для ЄС та 27 держав-членів ЄС разом) до 25% до 2030 року, щоб допомогти цим країнам подвоїти свою частку світового експорту. ЄС є найбільш відкритим у світі ринком для НРС завдяки схемі «Все, крім зброї», яка скасовує тарифи та квоти на всі імпортовані товари (крім зброї та боєприпасів), що надходять до ЄС з найменш розвинених країн (НРД).

Допомога ЄС для торгівлі надається за допомогою різних підходів, які враховують різні потреби на основі рівня доходу. У НРС ЄС сприяння торгівлі більше зосереджено на сільському господарстві, на яке припадає 34% усіх кумулятивних зобов'язань за період 2010-2019 рр., порівняно з 10% для країн із рівнем доходу нижче середнього і 8% для країн із рівнем доходу вище середнього. Допомога ЄС для торгівлі в країнах з низьким і середнім рівнем доходів більше зосереджена на енергетичній інфраструктурі (44% за 2010-2019 рр.), тоді як найменш розвинутих – для транспортної інфраструктури є схожою серед 3 груп доходу (від 21 до 24%). Допомога ЄС для торгівлі в країнах із спільним доходом більше зосереджена на отриманих банківських і фінансових послугах (26% у 2010-2019 роках), а також на розбудові виробничої потужності, пов'язаної з неторгівельним розвитком, з часткою 37% усіх зобов'язань [24].

ЄС продовжує сприяти торгівлі через свої гарантії та операції диференціації («диференціація» означає поєднання грантів ЄС із позиками чи капіталом від державних і приватних фінансистів). У відповідності до принципу диференціації, Європейський фонд сталого розвитку (EFSD) запровадив зміну парадигми до допомоги розвитку на основі важелів з нашими партнерськими країнами в Африці та сусідніх країнах ЄС, і забезпечує основу для масової мобілізації приватних інвестицій. Протягом 2020 року ЄС надав гарантії на загальну суму 1,8 мільярда євро, залучивши ресурси на суму понад 10 мільярдів євро, дві третини з яких припадає на Африку та країни-сусіди [24].

Допомога ЄС для торгівлі також підтримує регіональну інтеграцію через багатокраїнні програми, зосереджені на переговорах та реалізації регіональних торговельних угод, а також на підтримці ключових регіональних ланцюгів створення вартості. Зокрема, з 2014 по 2020 рік ЄС підтримував Африканську континентальну зону вільної торгівлі (AfCFTA) через свою Панафриканську програму, виділяючи понад 74 мільйони євро. На рівні багатьох країн ЄС підтримує переговори та імплементацію положень Угод про економічне партнерство (ЕРА та i-ЕРА), із загальною сумою 86 мільйонів євро між 2014 та 2020 роками. Зусилля Team Europe щодо підтримки вдосконалення нормативно-

правового середовища для приватного сектору є послідовними, оскільки ЄС надає близько 1 мільярда євро на рік для бюджетної підтримки сектору розвитку приватного сектора (PSD) [24].

Допомога ЄС у спрощенні торгівлі, яка підтримує впровадження Угоди про спрощення процедур СОТ, спрямована на виконання положень програм, для яких країни-партнери потребують допомоги. Цифрові технології також включені в розвиток торгівлі ЄС як сектор, що розвивається, і як сприятливий інструмент для сприяння зростанню, підприємництву та створенню робочих місць. Запуск Digital for Development (D4D) Hub є прикладом глобальної багатосторонньої платформи, яка знаменує собою поворотний момент у міжнародних партнерствах ЄС для підтримки цифрової трансформації, орієнтованої на людину. D4D Hub об'єднує безліч цифрових ініціатив європейських акторів для неперевершеного скоординованого впливу [18].

Комісія Європейського Союзу (ЄС) бере участь у роботі ОЕСР відповідно до Додаткового протоколу до Конвенції про Організацію економічного співробітництва та розвитку. Ця участь виходить далеко за рамки простого спостерігача. Водночас ЄС зобов'язався повною мірою співпрацювати у досягненні основних цілей Організації. Як і всі країни-члени, ЄС має постійне представництво в ОЕСР, до складу якого входять посол і дипломати. Посол, консультуючись зі своїми колегами, допомагає сформулювати програму роботи. Інші члени спостерігача Делегації входять до складу різних спеціалізованих комітетів ОЕСР, які контролюють роботу Секретаріату відповідно до Програми роботи. ЄС, з іншого боку, не робить внесок до бюджету Організації, і його представник не має права голосу, коли юридичні акти приймаються Радою, органом ОЕСР, що приймає рішення. Однак він може бути обраний членом бюро допоміжних органів і брати повну участь у підготовці текстів, у тому числі правових актів, з необмеженим правом вносити пропозиції та пропонувати зміни. При цьому переваг для ЄС, і особливо для країн Європейського Союзу, які не є членами ОЕСР, багато. Завдяки оглядам політики ЄС і єврозони та регулярному виробництву статистичних даних та економічних порівнянь ОЕСР надає

матеріали, необхідні для аналізу та моніторингу своєї економічної, соціальної та екологічної політики. Таким чином, ЄС може скористатися унікальним джерелом досвіду ОЕСР, включаючи експертні оцінки, і отримати доступ до всіх досліджень і аналізу, проведених Секретаріатом. На додаток до своїх функцій економічної розвідки, ОЕСР є перш за все форумом, на якому країни можуть обговорювати та ділитися національним досвідом, визначати найкращі практики та знаходити рішення спільних проблем. ОЕСР має робочі відносини з понад 100 економіками, що не є членами, Європейський Союз отримує вигоду від діалогу та консультацій з усіма гравцями на світовій арені в контексті зростаючої взаємозалежності, яка вимагає глобальних правил гри [25].

Таким чином, Європейський Союз протягом тривалого часу є найрозвинутішою моделлю регіональної інтеграції. Основним принципом ЄС є готовність ділитися суверенітетом і діяти через сильні спільні інституції. Оскільки регіональні блоки домінують у глобалізованій економічній і фінансовій системі, країни-члени ЄС, діючи поодиночки, не зможуть досягти результатів, яких можна було б отримати завдяки 500-мільйонному блоку.

1.3. Умови та особливості співробітництва України з Німеччиною

Німеччина межує з Північним морем, Балтійським морем і Данією на півночі; Нідерландами, Бельгією, Люксембургом та Францією на заході; Швейцарією та Австрією на півдні; Чехією та Польщею на сході. Крім того, вона має морські кордони зі Швецією та Великобританією.

Маючи площу в 357 022 км² Німеччина стає сьомою за величиною країною в Європі; це приблизно дві третини від розміру Франції. Населення Німеччини – 83,2 млн. осіб (2020); столицею і найбільшим містом є Берлін, де проживає близько 3,3 мільйона жителів. Офіційна мова – німецька, у певних регіонах розмовляють різноманітними німецькими діалектами. Понад 50% німців говорять англійською

мовою як другою мовою [29].

У міжнародних рейтингах країна займає перші місця за рахунок ефективного інноваційного розвитку та значних досягнень у науково-дослідницьких розробках.

Структурна опора економіки – це понад 99% малого й середнього бізнесу, які доповнюються відомими на весь світ концернами, акції яких котируються в німецькому біржовому індексі DAX на Франкфуртській біржі, яка є найважливішим фінансовим центром континентальної Європи.

Протягом 2020 року економіка Німеччини пережила серйозну рецесію, спричинену пандемією коронавірусу, порівняну із економічною та фінансовою кризою у 2008-2009 роках. Валовий внутрішній продукт вперше від часів цієї кризи знизився на 4,9% (порівняно із 2019 роком) до рівня 3 083,01 млрд. євро [9].

Відповідне зниження відбулося і по обсягам зовнішньої торгівлі. Так у 2020 році зовнішньоторговий оборот Німеччини знизився до 2230,6 млрд. євро (у 2019 році складав 2 432,1 млрд. євро):

- експорт знизився до 1205,0 млрд. євро (у 2019 році – 1327,8 млрд. євро);
 - імпорт знизився до 1025,6 млрд. євро (у 2019 році – 1104,3 млрд. євро)
- [9].

Проте, не зважаючи на зниження порівняно із 2019 роком, зовнішньоторговельний оборот за остання 10 років має позитивний тренд.

Не дивлячись на виклики 2020 року, Німеччина спромоглася зберегти типовий для неї профіцит у зовнішній торгівлі.

Сьогодні Німеччина є найбільшою економікою Європейського Союзу і четвертою у світі, поступаючись таким країнам, як США, Китаю і Японія. Конкурентоспроможність та глобальне залучення у світову мережу побудовані на потужній інноваційній силі й високій експортній орієнтації.

Ядром економіки Німеччини є сфера послуг та промисловість (рис. 1.4).

Німеччина вже давно знає, як скористатися перевагами глобалізації. Сьогодні кожне четверте робоче місце залежить від експорту. Як країна-виробник, Німеччина також сильно залежить від недорогого високоякісного

імпорту. Згідно з даними СОТ, близько 25 відсотків доданої вартості німецького експорту товарів безпосередньо пов'язано з іноземними постачальниками [28].

Рисунок 1.4 – Основні рушійні сили німецької економіки

Джерело: розроблено автором на основі [9].

Німеччина не могла б зберегти свої позиції конкурентоспроможного експортера без глибокої інтеграції німецької промисловості в надійні міжнародні ланцюги створення вартості [28].

Першим політичним документом двостороннього волевиявлення стала Спільна декларація про основи відносин між Україною та Федеративною Республікою Німеччина, підписана в Києві 9 червня 1993 року тодішнім Президентом України Леонідом Кравчуком та Федеральним Канцлером Німеччини Гельмутом Колем [11].

Більшість договірно-правової бази двосторонніх відносин сформувалося із угод, домовленостей та програм співробітництва, укладених на міжвідомчому рівні.

Сьогодні договірно-правова база співробітництва між Україною і Німеччиною налічує 89 документів міжнародно-правового характеру, 43 з яких укладені на міждержавному та міжурядовому рівнях [11].

Сучасні українсько-німецькі відносини базуються та розвиваються на потужному правовому фундаменті.

Оскільки Німеччина є членом Європейського Союзу, торговельні відносини з Україною регулюються законодавством, єдиним для всіх країн-членів. Комплексним договором, який охоплює політичну та економічну співпрацю з Україною, є Угода про асоціацію, яка включає в себе положення щодо Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС. Тимчасове застосування Угоди розпочалося восени 2014 року, а повноцінно Угода набрала чинності 1 вересня 2017 року [14]. Україна ж має поступово скасовувати свої імпорتنі мита протягом 7 років з 2016 року. Довгостроковою метою є скасування Україною та ЄС 99,1% та 98,1% ввізних мит відповідно.

Щодо промисловості наразі скасовано мита для 94,7% товарних груп, які експортуються з України. Для деяких передбачені перехідні періоди від 3 до 7 років починаючи з 2016 року, а саме для певних виробів із дерева, добрив, мінеральних продуктів, виробів із алюмінію, взуття, виробів із міді та продукції хімічної промисловості. Україна невідкладно скасовує мита для 49,2% промислових товарів; перехідний режим буде стосуватися певних мінеральних продуктів, добрив, органічної продукції хімічної промисловості, автомобільних гумових шин, шкіряних виробів і текстильних товарів⁴. Угодою передбачено спеціальні захисні заходи для автомобільної промисловості України, що діятимуть до 15 років з моменту набрання чинності угодою.

У сільському господарстві Україна скасує ставки ввізних мит на 88,5% митних позицій, в тому числі для 50% – негайно. Для інших товарів передбачено

перехідний період до 7 років. З іншого боку, для частини товарів (8.7%) ставки ввізних мит не будуть скасовані повністю – до них застосовується лінійне скорочення протягом 5-10 років з фіксацією залишкових рівнів ставок ввізних мит. Для 2.8% позицій будуть застосовуватися тарифні квоти.

ЄС скасував увізні мита для переважної більшості товарів з України ще у квітні 2014 року в режимі автономних торговельних преференцій для України. Разом з тим, ЄС застосовує політику тарифних квот до певних груп українського експорту сільськогосподарської та харчової продукції – зернових, меду, яєць, молочних продуктів, м'яса птиці, цукру та ін.

Загалом ЄС встановив безмитні тарифні квоти для 36 товарних груп з України, причому для 4 тарифних квот встановлено додаткові обсяги. Також передбачене планове збільшення обсягів упродовж 5 років для 18 тарифних квот. Крім того, 1 жовтня 2017 року набули чинності тимчасові додаткові автономні торговельні преференції ЄС для України, зокрема, було збільшено тарифні квоти для 18 українських товарів, а також скасовано ввізні мита ЄС для декількох промислових товарів. Україна у свою чергу встановила безмитні тарифні квоти для 3 видів товарів з ЄС – м'ясо свинини, м'ясо птиці та цукор. Можливості безмитного експорту до ЄС в рамках тарифних квот використовуються українськими експортерами з різною інтенсивністю.

Після скасування/зменшення митних бар'єрів, головним фактором, який обмежуватиме український експорт, буде нетарифне регулювання – технічні регламенти, санітарні та фітосанітарні заходи, ліцензійні вимоги тощо.

Нетарифні обмеження на імпорт встановлюються законом про зовнішню торгівлю Німеччини, законодавством ЄС або міжнародними конвенціями. В цілому нетарифні заходи, що застосовуються країнами-членами ЄС відповідають загальним вимогам ЄС. Втім, багато країн-членів ЄС ведуть власний перелік товарів, що підлягають ліцензуванню на імпорт. Наприклад, Німеччина має «Список імпорту» (Einfuhrliste, додаток до Закону про зовнішню торгівлю Німеччини). Для кожної окремої групи товарів дізнатись про чинні ставки ввізного мита, податки, вимоги до товару, інші умови експорту з України до ЄС

можна на сайті EU Trade Helpdesk¹⁰. Основні технічні вимоги щодо нехарчових товарів стосуються безпечності продукції, стандартизації, упаковки та маркування продукції, вони встановлені у Гармонізованому законодавстві ЄС (секторальному та горизонтальному), що включає, зокрема, директиви та гармонізовані стандарти [14].

Україна отримала право на експорт до ЄС таких харчових продуктів тваринного походження, як м'ясо птиці та продуктів з м'яса птиці, молочна продукція, рибна продукція; яйця і яєчна продукція; мед; равлики, кишкова сировина та харчовий колаген. За інформацією Держпродспоживслужби, станом на 30.08.2019 право експорту харчових продуктів тваринного походження в ЄС мають 138 українських підприємств [14].

4 червня 2022 року набув чинності Регламент Європейського Парламенту та Ради № 2022/870 про тимчасові заходи з лібералізації торгівлі. Це рішення доповнює можливості, які мають українські експортери відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Тарифи, які прописані в Угоді, будуть тимчасово призупинені. Йдеться про:

- мита для промислової продукції;
- призупинення застосування системи вхідних цін для фруктів та овочів;
- призупинення усіх тарифних квот для сільськогосподарської продукції;
- призупинення антидемпінгових мит на імпорт товарів походженням з України;
- призупинення застосування глобальних захисних заходів щодо українських товарів [1].

В свою чергу, лібералізація торгових відносин передбачає, що Україна буде дотримуватися європейських правил: походження товарів та відповідних процедур в рамках Угоди про асоціацію, утримання від будь-яких нових обмежень на імпорт з ЄС, повага України до демократичних принципів, прав людини та основних свобод, верховенства права, боротьба з корупцією. Ці нові правила діятимуть рік і допоможуть українським виробникам та експортерам

витримати навантаження війни та зміцнити свої позиції на європейському ринку [1].

Німеччина є членом ЄС і підпадає під дію єдиної для всіх країн-членів системи регулювання. ЄС здебільшого встановлює ключові вимоги безпеки, яким має відповідати продукція, але не регламентує конкретні технічні рішення. Конкретні технічні рішення містяться в національних або гармонізованих європейських стандартах (EN). Виробник має свободу вибору технічних рішень і методів забезпечення безпеки і відповідності своєї продукції вимогам ЄС. Обов'язок доведення безпеки і відповідності продукції покладено на виробника навіть при залученні зовнішніх органів з оцінки та наявності сертифікатів. На більшість української продукції імпортує мито до Німеччини становить 0%.

Таким чином, Німеччина є найбільш потужною в економічному плані країною ЄС. Співробітництво України і Німеччини ґрунтується на укладених двосторонніх угодах та нормативно-правових актах ЄС. Наразі через загострення російсько-української війни для підтримки економіки України ЄС впровадив пільговий імпорتنний режим, який поширюється і на Німеччину.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТОЧНОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

2.1. Позиціонування України і Німеччини в міжнародних рейтингах

З 2014 року спрощення бюрократичних процедур, послаблення податкового тиску та успішні політичні реформи підвищили позиції України в міжнародних рейтингах. Це зростання було визнано Світовим банком, Міжнародним валютним фондом та іншими авторитетними міжнародними фінансовими установами. Щоб незалежно порівняти економічну привабливість України з іншими країнами, ми склали перелік міжнародних рейтингів, які вимірюють легкість ведення бізнесу, людський капітал і макроекономічну стабільність [40].

Україна піднялася на сім позицій у щорічному дослідженні Світового банку Doing Business за 2020 рік і тепер посідає 64 позицію у впливовому дослідженні, оскільки прогрес останніх років продовжується. Україна просунулася в шести з десяти категорій, представлених у рейтингу, включаючи покращення в отриманні електроенергії, реєстрації власності та торгівлі через кордон. Це останнє покращення позиції України після постійних здобутків після революції Гідності 2013-2014 років. Україна піднялася на 48 сходинок з моменту щорічного опитування у жовтні 2013 року, коли вона посіла 112 місце у світовому рейтингу.

Рейтинги України та Німеччини за останніми рейтингами представлено на рис. 2.1

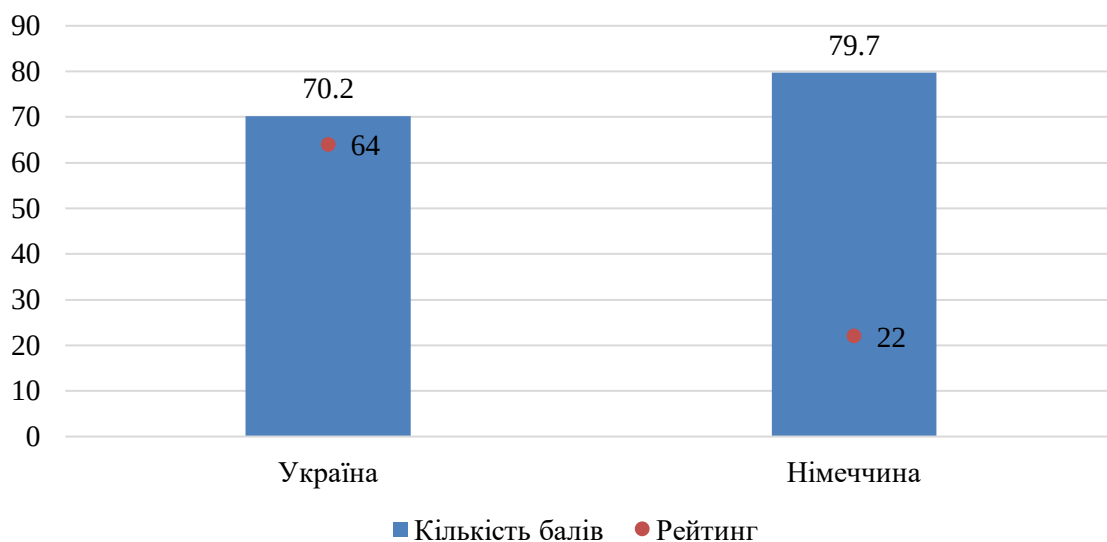

Рисунок 2.1 – Місце України та Німеччини у рейтингу Doing Business за 2020 рік

Джерело: розроблено автором на основі [22].

Динаміка місця України у рейтингу Doing Business за 2014-2020 роки представлено на рис. 2.2.

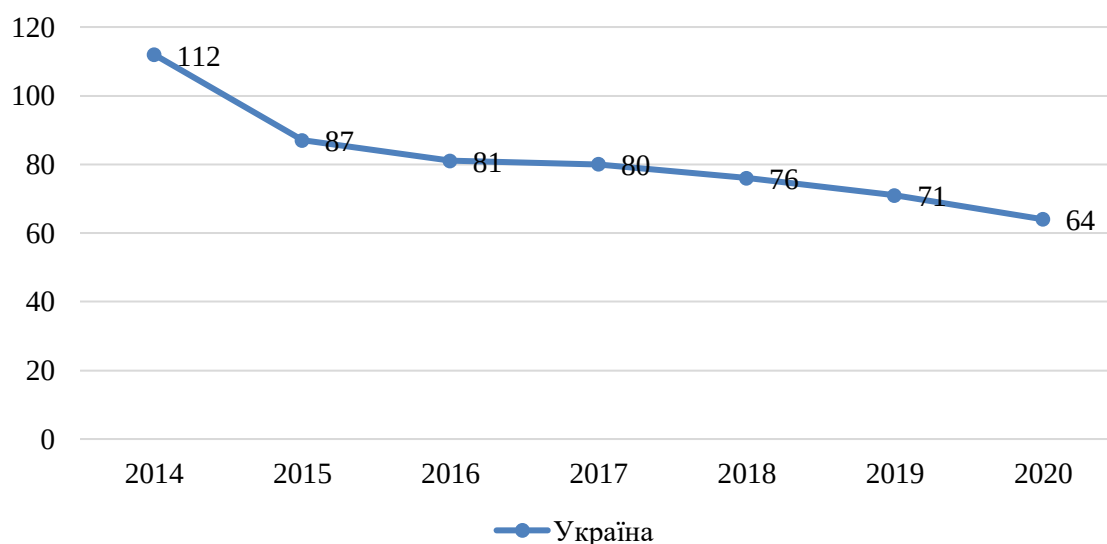

Рисунок 2.2 – Динаміка місця України у рейтингу Doing Business за 2014-2020 роки

Джерело: розроблено автором на основі [40].

Далі проаналізуємо динаміку індексу Економічної свободи України та Німеччини на рис. 2.3.

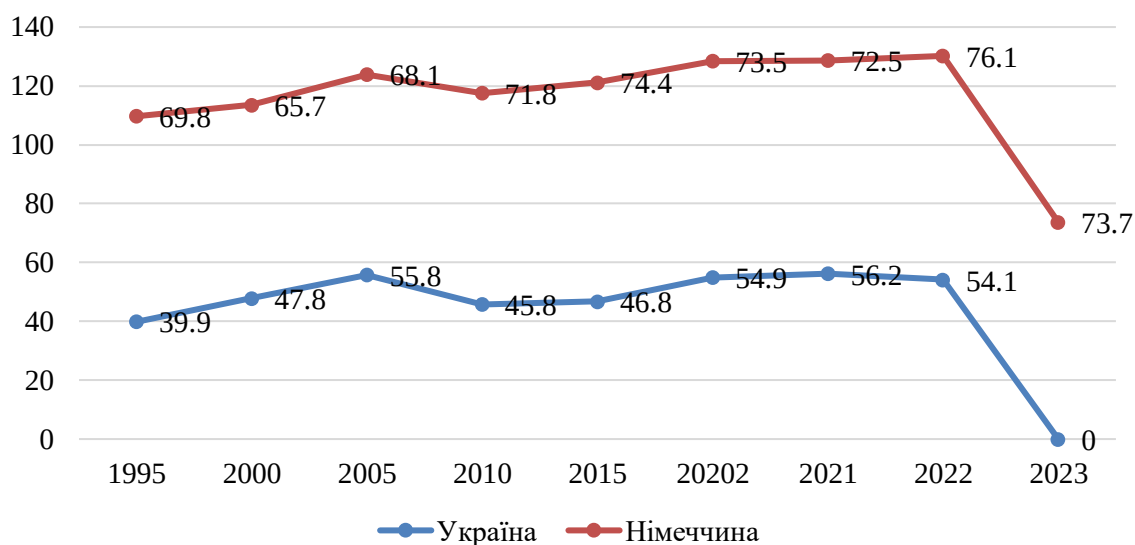

Рисунок 2.3 – Динаміка України та Німеччини за індексом Економічної свободи за 1995-2022 роки

Джерело: розроблено автором на основі [40].

Оцінка економічної свободи Німеччини становить 73,7, що робить її економіку 14-ю найвільнішою в Індексі 2023 року. Її оцінка знизилася на 2,4 бала. Німеччина посідає 10 місце з 44 країн європейського регіону, а її загальний бал вище, ніж середні світові та регіональні показники. Довгострокова конкурентоспроможність і динамічне зростання підтримуються судовим режимом, який підтримує міцне верховенство права. Ефективність регулювання та політика відкритого ринку посилюють переваги активної участі у світовій торгівлі. Економіка поступово виходила з наслідків світового економічного спаду, який суттєво вплинув на державні фінанси [30].

Німеччина залишається політично та економічно найвпливовішою державою-членом Європейського Союзу. У грудні 2021 року, після 16 років правління християнської демократки Ангели Меркель, Олаф Шольц сформував складний коаліційний уряд із екологічним Альянсом Зелених і ринково-

ліберальними Вільними демократами, щоб стати четвертим соціал-демократичним канцлером після закінчення Другої світової війни. Він пообіцяв значне збільшення витрат на оборону. Економіка Німеччини, четверта за розміром у світі та найбільша в Європі, базується на експорті високоякісних промислових товарів і постраждала від високих цін на енергоносії. Залежність від імпорту російських енергоносіїв та експорту до Китаю є основними проблемами [30].

Загальне верховенство права в Німеччині дуже поважається. Показник прав власності країни вище середньосвітового; ефективність судочинства вище середньосвітового; і показник чесності уряду вище середнього світового показника. Найвищі ставки податку для фізичних осіб і корпоративних податків становлять відповідно 47,5% і 15,8%. Податкове навантаження становить 38,3% ВВП. Трирічні державні витрати та середні показники сальдо бюджету складають, відповідно, 48,9% та -2,2 відсотка ВВП. Державний борг становить 69,6 % ВВП. Ефективний регуляторний режим дозволяє динамічно та інноваційно формувати та працювати бізнесу. Трудові відносини є здоровими, і роботодавці та працівники відреагували на зміну економічного середовища, співпрацюючи, щоб коригувати заробітну плату та робочий час. Останній доступний рівень інфляції становить 3,2 %. Середня торговельно-зважена тарифна ставка (поширена серед членів ЄС) становить 3,2%; діють понад 600 нетарифних заходів, передбачених ЄС, і два нетарифні бар'єри для окремих країн. Відкритість для глобальної торгівлі підтримує конкурентоспроможність та інвестиції. Фінансовий сектор пропонує повний спектр послуг [30].

Оцінку економічної свободи України тимчасово призупинено через триваюче вторгнення Росії з 24 лютого 2022 року. Енергійна та стійка економіка є важливим двигуном української свободи та незалежності. Економічний потенціал України довгий час був придушений поганим економічним управлінням. До війни основи економічної свободи були крихкими та нерівномірно встановленими по всій країні. Низькі позиції в Індексі економічної свободи та інших міжнародних дослідженнях однозначно свідчать про системні недоліки в критичних сферах

прозорості, ефективності та відкритості, які перешкоджають повній реалізації економічного потенціалу країни. Незаконна анексія Росією Кримського півострова та друге вторгнення продовжують завдавати шкоди економіці України, яка значною мірою залежить від виробництва пшениці та експорту промислової та енергетичної продукції. Загальне верховенство права в Україні слабке. Показник прав власності країни нижчий від середньосвітового; ефективність судочинства нижча за середньосвітовий; а оцінка доброчесності уряду нижча за середній світовий показник. Найвища ставка податку на фізичних осіб і підприємств становить 18%. Перед війною загальний прогрес у вкрай необхідних фіскальних і структурних реформах відставав. Вплив приватних інтересів серйозно підірвав зусилля України модернізувати свою економічну систему в напрямку більшої прозорості та фіскальної дисципліни. До війни складність регулювання часто створювала невизначеність у комерційних операціях, незважаючи на деякі реформи. Процес відкриття бізнесу було спрощено, але вимоги до ліцензування все ще займали багато часу. Трудовому кодексу бракувало гнучкості. Уряд впливав на ціни через державні підприємства. До вторгнення Росії тарифна ставка в Україні становила близько 3%, але нетарифні бар'єри серйозно обмежували свободу торгівлі. Інвестиційна база була недостатньо розвиненою, а бюрократичні вимоги стримували вкрай необхідне зростання приватних інвестицій. Банківська система була обтяжена великою кількістю непрацюючих кредитів [41].

Ще одним важливим міжнародним рейтингом є Глобальний Інноваційний Індекс.

Далі проаналізуємо динаміку Глобального інноваційного Індексу України та Німеччини на рис. 2.4.

Так, у 2022 році Німеччина посідає 8 місце серед країн щодо рівня інноваційного розвитку, а Україна – тільки 57.

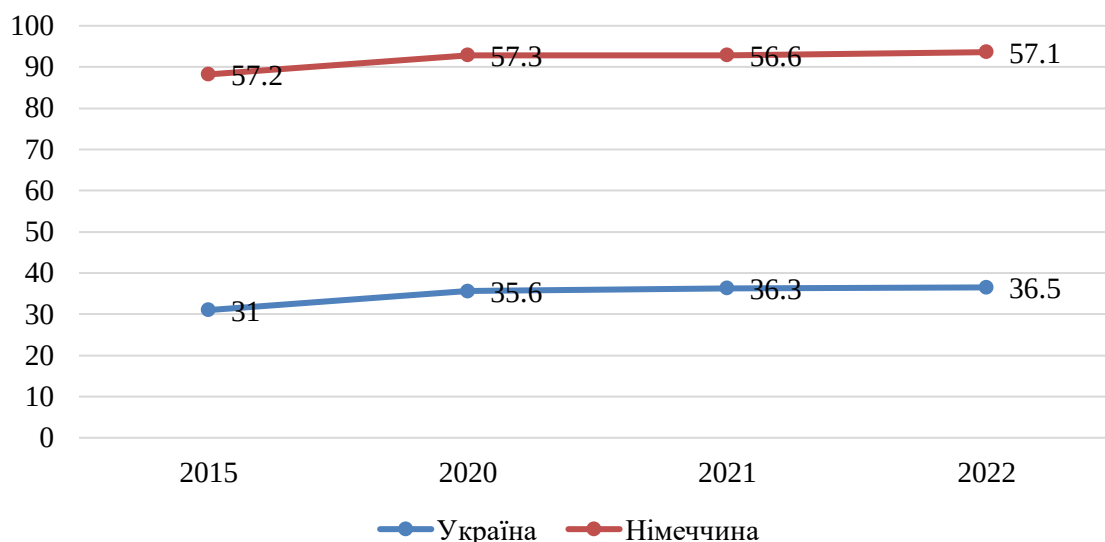

Рисунок 2.4 – Динаміка України та Німеччини за Глобальним інноваційним Індексом за 2015-2022 роки

Джерело: розроблено автором на основі [32].

У 2022 році Україна має кращі показники інноваційної продукції, ніж інноваційних ресурсів. У 2022 році Україна посідає 75 місце за інноваційними ресурсами, що вище, ніж минулого року, але нижче, ніж у 2020 році. Щодо інноваційної продукції, Україна займає 48 місце. Ця позиція нижча, ніж у 2021 і 2020 роках. Україна посідає 4 місце серед 36 країн із групою доходів нижче середнього. Україна посідає 34 місце серед 39 економік Європи [32].

У 2022 році Німеччина має кращі показники інноваційної продукції, ніж інноваційних ресурсів. У 2022 році Німеччина посідає 12 місце за інноваційними ресурсами, що вище, ніж у 2021 та 2020 роках. Щодо інноваційної продукції, Німеччина займає 7 місце. Ця позиція вища, ніж минулого року, але така ж, як і в 2020 році. Німеччина посідає 8 місце серед 48 економік групи з високим рівнем доходу. Німеччина посідає 5 місце серед 39 економік Європи [32].

Тож загалом Німеччина по усім показникам переважає Україна і знаходиться у групі країн із високим рівнем доходу. Україна ж відноситься до країн, що розвиваються, та має низький рівень доходу. Тому Україна зацікавлена

у посиленні співробітництва із Німеччиною задля доступу до технологій та досвіду.

2.2. Аналіз співробітництва України та Німеччини

Показники двосторонньої торгівлі товарами та послугами за даними Держстату України (млн. дол. США) наведено у таблиці 2.1

Таблиця 2.1 – Обсяги товарообігу України і Німеччини за 2017-2021 роки,
млн. дол. США

Показники	2017	2018	2019	2020	2021	2020/2017, +/-
Товарообіг	7199,2	8191,7	8369,9	7411,4	9150,8	-533,3
Експорт	1754,2	2208,4	2383	2071,7	2866,4	91,1
Імпорт	5445	5983,3	5986,9	5339,7	6284,4	-624,4
Сальдо	-3690,8	-3774,9	-3603,9	-3268	-3418	715,6

Джерело: розроблено автором на основі [8; 2].

За результатами 2017-2018 років Німеччина зайняла 1 місце серед торговельних партнерів України серед країн Європи з питомою вагою 17,83% від товарообігу. За 2018 рік обсяги двосторонньої торгівлі товарами та послугами між Україною та Німеччиною зросли на 12,9% до попереднього року і склали 8 млрд. 191,7 млн. дол. США. При цьому експорт зріс на 22,7% до 2208,4 млн. дол. США, тоді як зростаюча динаміка імпорту сягнула 9,5% приросту до позначки у 5983,3 млн. дол. США.

У 2019 році товарообіг зріс до 8369,9 млн. дол. США за рахунок зростання експорту до рівня до рівня 2383 млн. дол. США, а імпорту до рівня 6,0 млрд. дол. США. Необхідно відмітити, що негативне сальдо зовнішньої торгівлі між країнами знизилося до рівня в 3,6 млрд. дол. США. на 0,2 млрд. дол. США.

Вже у 2020 році динаміка двосторонньої торгівлі дещо знизилася з огляду на пандемію коронавірусу на противагу наявної включно до 2019 року стабільної

тенденції зростання обсягів українсько-німецької торгівлі товарами і послугами (рис. 2.5)

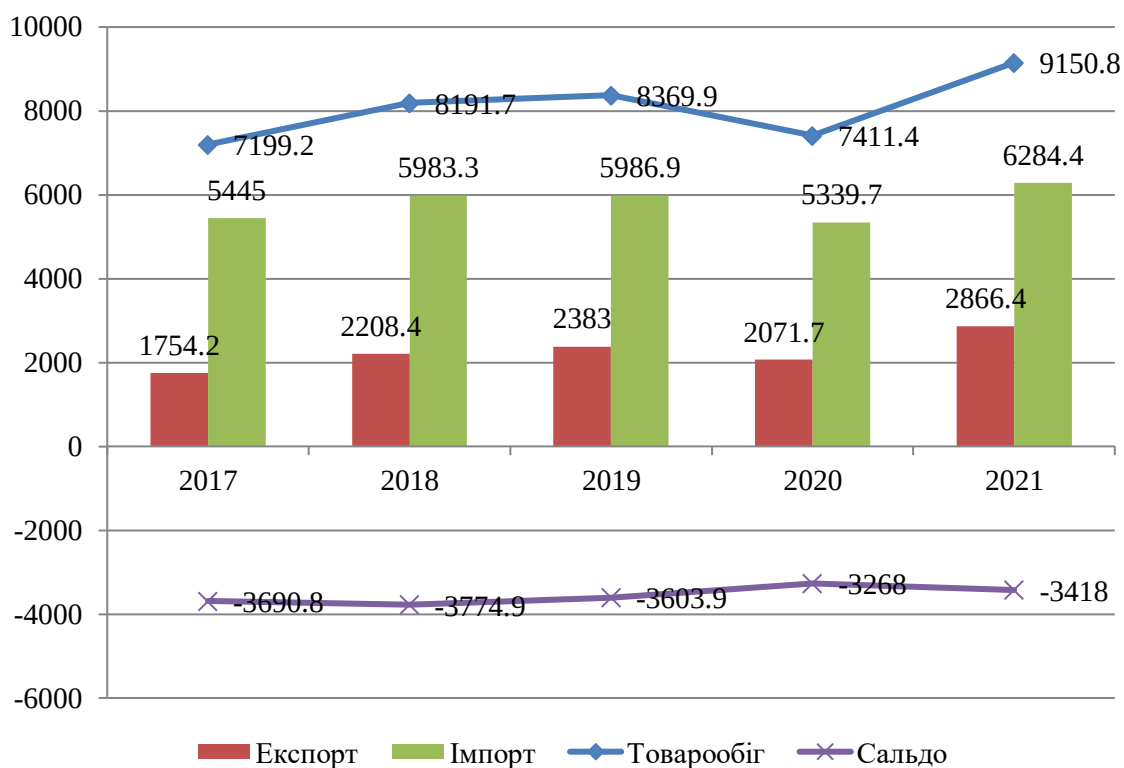

Рисунок 2.5 – Динаміка зовнішньоторговельного обороту України і Німеччини за 2017-2021 роки

Джерело: розроблено автором на основі [8; 2].

У 2020 році обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та Німеччиною через карантинні обмеження та внаслідок загального скорочення обсягів міжнародної торгівлі скоротилися на 11,7% і досягли рекордно низького рівня за аналізований період в 8,4 млрд. дол. США. При цьому обсяг українського експорту зріс до майже 2,7 млрд. дол. США, тоді як обсяги імпорту з Німеччини досягли 5,7 млрд. дол. США.

Загалом протягом досліджуваного періоду спостерігаємо скорочення сальдо зовнішньої торгівлі між державами на 715,6 млн. дол. США.

Не зважаючи на зниження обсягів товарообігу у 2020 році до 7,4 млрд. дол. США (що на 0,7 млрд. дол. США нижче за аналогічний показник 2018 року).

Проте у 2020 році Німеччина не перестає бути одним із світових лідерів у торгівлі з нашою державою, посідаючи 6-е місце серед країн світу за обсягом українського експорту та 3-є – за обсягом імпорту. А серед європейських країн Німеччина утримує першість за обсягами торгівлі з Україною. У 2021 році динаміка двосторонньої торгівлі зросла, засвідчивши стабільну тенденцію до зростання обсягів українсько-німецької торгівлі товарами і послугами. Разом з тим, ФРН продовжує бути одним зі світових лідерів у торгівлі товарами з нашою державою, посідає шосте місце серед країн світу за обсягом українського експорту та друге — за обсягом імпорту. Серед країн Європи у 2021 році Німеччина посідає друге місце за обсягами торгівлі товарами з нашою державою. У 2021 році обсяг торгівлі товарами і послугами між Україною та ФРН збільшився на 23% і склав близько 9,1 млрд. дол. США. При цьому обсяг українського експорту зріс до близько 2,99 млрд. дол. США, тоді як обсяги імпорту з ФРН сягнули близько 6,3 млрд. дол. США [8; 9].

У структурі експорту українських товарів до Німеччини переважають поставки: насіння і плодів олійних рослин (20,3%); електричних машин (15,3%); руди, шлаки і зола (10%), меблів (6,0%); деревини і виробів з деревини (5,6%); реакторів ядерних; котлів, машин (5,5%); вироби з чорних металів (5,1%); чорні метали (4,4%); одяг та додаткові речі до одягу, текстильні (3,9%); зернові культури (1,6%) (рис. 2.6).

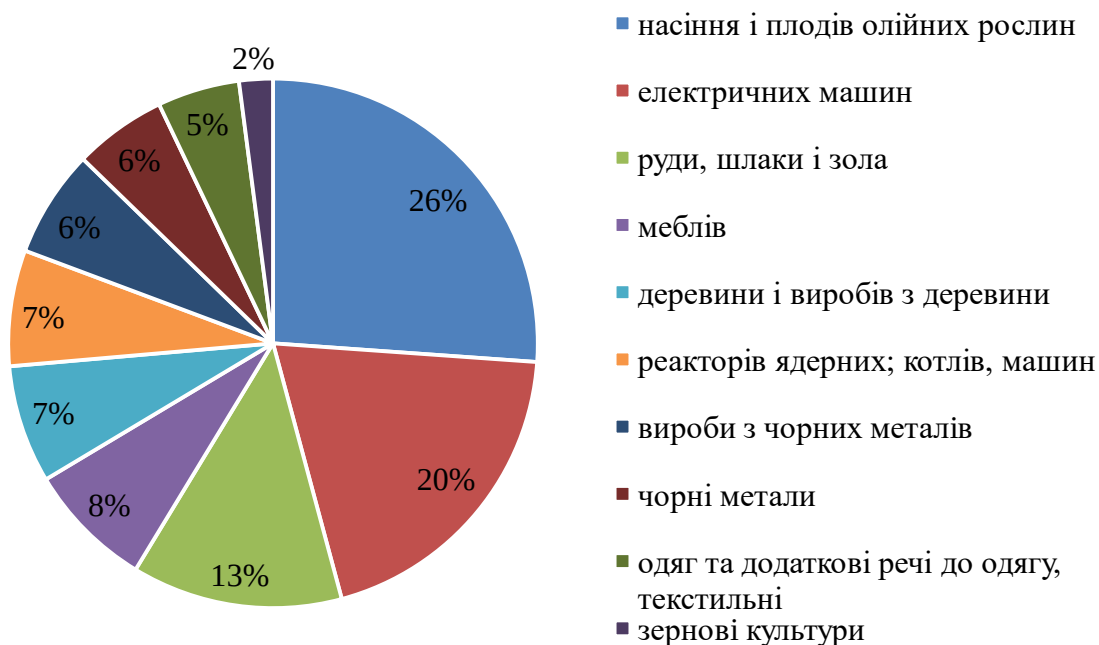

Рисунок 2.6 – Структура експорту України до Німеччини за 2021 рік

Джерело: розроблено автором на основі [9].

У структурі імпорту з Німеччини (рис. 2.7) домінувало надходження: реакторів ядерних, котлів, машин (18,8%); засобів наземного транспорту крім залізничного (16,6%); фармацевтичної продукції (8,8%); пластмаси, полімерних матеріалів (6,7%); палива мінерального, нафти і продуктів її перегонки (6,3%); електричних машин (6,0%); різноманітної хімічної продукції (3,4%), приладів та апаратів оптичних, фотографічних (3,3%); паперу і картону (2,4%); різні харчові продукти (1,7%) [9].

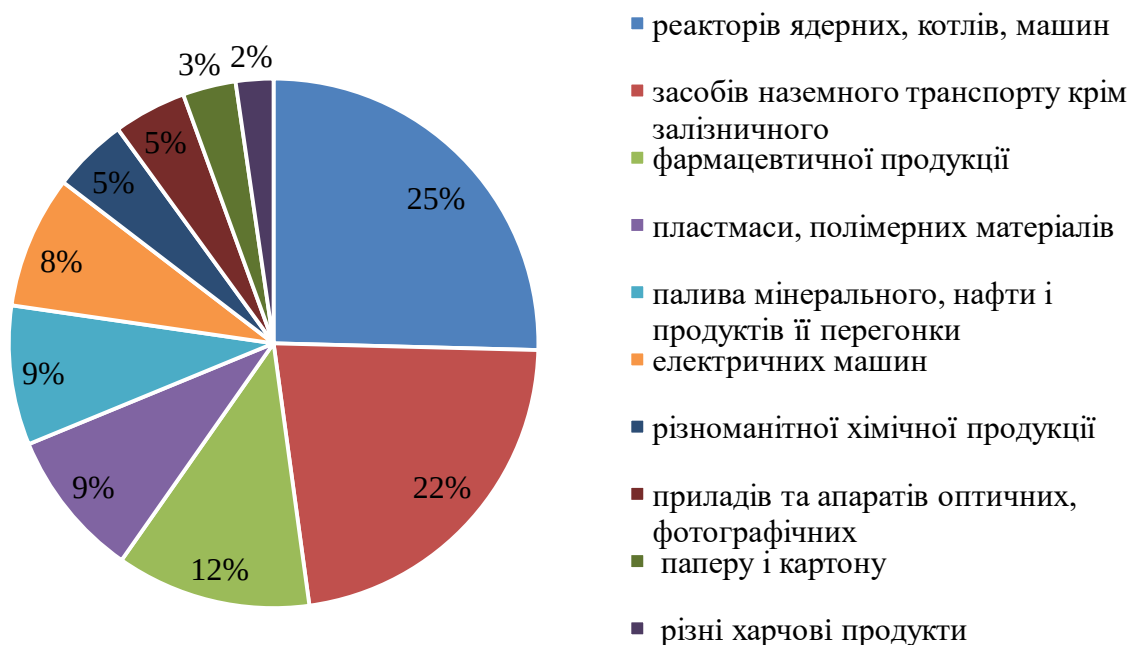

Рисунок 2.7 – Структура імпорту України із Німеччини за 2021 рік

Джерело: розроблено автором на основі [9].

На рис. 2.8 проаналізуємо частку експорту до Німеччини до загального експорту України.

Протягом досліджуваного періоду за 2017-2020 роки частки Німеччини у загальному експорті показувала стабільне зростання до рівня в 4,76%, проте у 2020-2021 роках знизився і стабілізувався на рівні 4,21%.

У таблиці 2.9 проаналізуємо частку імпорту із Німеччини до загального імпорту України. Тож, протягом усього досліджуваного періоду простежується загальне зниження частки імпорту із Німеччини у загальному обсязі імпорту із рівня

Рисунок 2.8 – Динаміка частки експорту до Німеччини у загальному експорті України за 2017-2021 роки

Джерело: розроблено автором на основі [2].

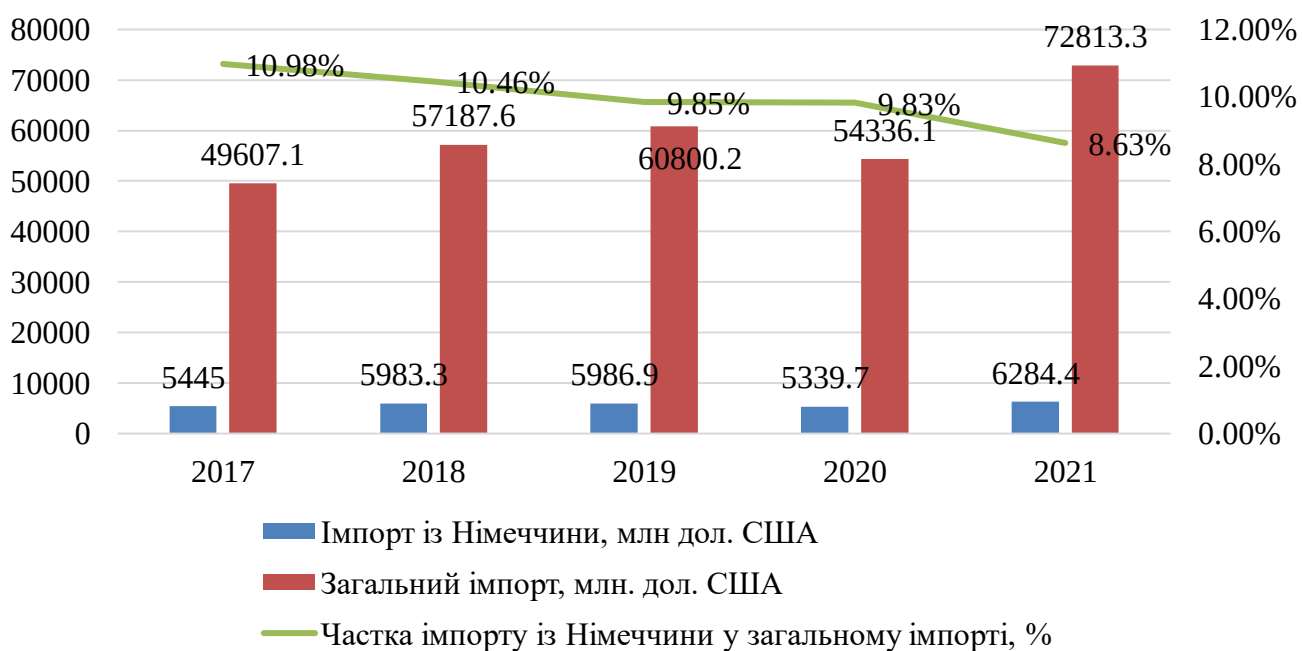

Рисунок 2.9 – Динаміка частки імпорту із Німеччини у загальному імпорті України за 2017-2021 роки

Джерело: розроблено автором на основі [2].

в 10,98% у 2017 році до рівня в 8,63% у 2021 році. Загальне зниження частки склало -2,35%.

Таким чином, можемо стверджувати, що Німеччина є стратегічним зовнішньоекономічним партнером України: імпорт із цієї країни складає близько 9% загального імпорту, а експорт до Німеччини – понад 4% загального експорту. У той же час присутня негативна динаміка щодо частки торговельного обороту із Німеччиною у загальному торговельному обороті.

2.3. Аналіз гірничої промисловості Німеччини та її частка в Україні

Німеччина залишається важливою гірничодобувною країною в Європі. Більшість мінеральних ресурсів, що видобуваються в Німеччині, – це кам'яне та буре вугілля та, в менших кількостях, природний газ і сира нафта. Проте інші корисні копалини, видобуток яких має економічне значення, включають калійну та кам'яну солі, залізну та марганцеву руди, флюорит, барит та польовий шпат, каолін, вапняк, доломіт, гіпс, сланець, кварц, кварцит, базальт і туф. Німеччина залишається одним із найбільших світових виробників багатьох із цих мінеральних ресурсів. Зараз Німеччина поступово відмовляється від використання кам'яного та бурого вугілля для виробництва електроенергії. Це матиме серйозний вплив на видобуток бурого вугілля в Німеччині. Щоб підтримати структурні зміни, до 2038 року регіони бурого вугілля отримають до 14 мільярдів євро фінансової допомоги від федерального уряду для значних інвестицій. Крім того, федеральний уряд також підтримуватиме ці регіони подальшими заходами в межах своєї компетенції на загальну суму 26 мільярдів євро до 2038 року, зокрема: Навіть після поступового згорання вугільної промисловості в гірничодобувній промисловості Німеччини залишатиметься значна кількість робочих місць. Наразі в різних галузях гірничодобувної промисловості працюють приблизно 50 000 осіб [20].

За останні роки було введено в експлуатацію ряд нових шахт. Наприклад, тільки у Саксонії за останні роки відкрито:

- Видобуток плавикового шпату в Нідершлагу поблизу чеського кордону. В даний час річний обсяг виробництва становить близько 100 000 тон, а світове виробництво становить лише сім мільйонів тон;
- Нова вольфрамова шахта;
- Видобуток літію в шахті Циннвальд. Літій стає все більш цінним через його використання у високопродуктивних батареях у контексті розвитку електромобільності [20].

За даними GlobalData, Німеччина є восьмим у світі виробником вугілля з видобутком 114 млн т у 2022 році, що на 4% більше, ніж у 2021 році. За п'ять років до 2021 року видобуток у Німеччині знизився на CAGR на 11,1% і, як очікується, падіння на CAGR на 1,88% між 2022 і 2026 роками. На Німеччину припадає 1% світового виробництва, а іншими найбільшими виробниками є Китай (52%), Індія (10%), Індонезія (7%) та Австралія (7%). Експорт вугілля з Німеччини впав на 17,39% до 0,76 млн т у 2022 році порівняно з 2021 роком, причому найбільша частка експортувалася до Польщі. Очікується, що експорт вугілля з Німеччини зросте в середньому на 2% між 2022 і 2026 роками до 0,81 млн т до 2026 року [21].

Прогнозується, що виробництво на ринку гірничої промисловості та розробки кар'єрів у 2023 році становитиме 137 300,00 млн кг. Очікується річний темп зростання 2,63% (CAGR 2023-2028) [34].

На рис. 2.10 представимо динаміку обсягів виробництва гірничої галузі Німеччини. Гірничодобувна промисловість Німеччини передбачає видобуток корисних копалин, нафти, газу та інших природних ресурсів із земної поверхні. Ця галузь відіграє вирішальну роль у світовій економіці, надаючи важливу сировину для різних галузей, таких як будівництво, виробництво та виробництво електроенергії.

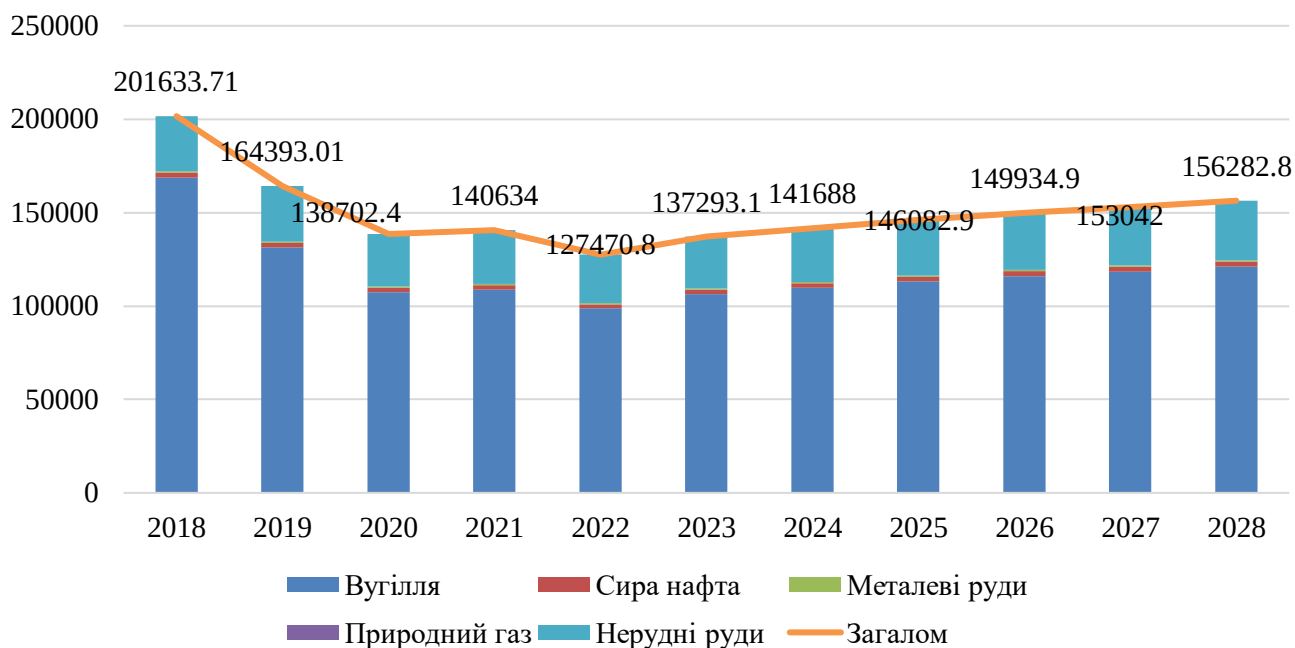

Рисунок 2.10 – Динаміка обсягів виробництва гірничої галузі Німеччини за 2018-2022 роки та прогноз на 2023-2028 роки

Джерело: розроблено автором на основі [34].

Основні діючі вугільні шахти Німеччини представлені у таблиці 2.2

Таблиця 2.2 – Обсяги товарообігу України і Німеччини за 2017-2021 роки, млн. дол. США

Назва шахти	Район	Метод видобутку	Виробнича потужність, млн тон	Власники
1	2	3	4	5
Шахта Hambach	Північний Рейн-Вестфалія	відкритий	30	Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk AG (100%) – RWE
Шахта Garzweiler	Північний Рейн-Вестфалія	відкритий	29	RWE (100%)
Шахта Welzow-Sud	Бранденбург	відкритий	18	Energeticky a Prumyslovy Holding (50%); PPF Investments (50%)
Шахта Inden	Північний Рейн-Вестфалія	відкритий	15	RWE (100%)
Шахта Nochten	Саксонія-Ангальт	відкритий	14	Energeticky a Prumyslovy Holding (50%); PPF Investments (50%)

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5
Шахта United Schleenhain	Саксонія	відкритий	8	Energeticky a Prumyslovy Holding (100%)
Шахта Profen	Саксонія-Ангальт	відкритий	7	Energeticky a Prumyslovy Holding (100%)
Шахта Reichwalde Coal	Саксонія	відкритий	6	Energeticky a Prumyslovy Holding (50%); PPF Investments (50%)
Шахта Janschwalde	Бранденбург	відкритий	6	Energeticky a Prumyslovy Holding (50%); PPF Investments (50%)
Шахта Amsdorf	Саксонія-Ангальт	відкритий	0,25	ROMONTA (100%)

Джерело: розроблено автором на основі [21].

Мінеральна промисловість країни значною мірою залежала від імпортової мінеральної сировини. Весь об'єм бурого вугілля, що споживається в країні, забезпечується внутрішнім виробництвом, але Німеччина залежала від імпорту інших видів мінерального палива (природного газу та сирої нафти) для більшої частини споживання первинної енергії, що залишилася. Металообробний сектор Німеччини покладався на імпорт металевих руд і концентратів, а також на переробку металевих брухту та відходів (як імпортованих, так і вироблених усередині країни), оскільки в країні не видобували метали, окрім низькоякісної залізної руди. Країна також сильно залежала від імпорту численних промислових мінералів і багатьох очищених металів. Міжнародна конкурентоспроможність непаливного сектору переробки корисних копалин і виробництва в країні спиралася насамперед на такі фактори, як висококваліфікована робоча сила; дослідження, розробка та швидке освоєння нових технологій (включаючи технології переробки металів та інших мінеральних матеріалів); розвиток і підтримка відносин вільної торгівлі як всередині, так і за межами Європейського Союзу (ЄС). Позиція Німеччини у світовій економіці корисних копалин була переважно позицією головного споживача та переробника корисних копалин [39].

Продаж, експорт та імпорт оброблених корисних копалин до та з Німеччини всередині ЄС необмежені, оскільки існує вільний рух товарів у межах

спільного внутрішнього ринку. За межами ЄС це залежить від країни, і в деяких випадках існують обмеження, що є результатом, наприклад, торгового ембарго та санкцій. Компанії, що займаються видобутком корисних копалин у Німеччині, сплачують різні податки, роялті та збори за свою діяльність. Власник дозволу на розвідку повинен сплачувати річний роялті в розмірі 5 євро за квадратний кілометр або його частину в перший рік після видачі дозволу, збільшений на наступні 5 євро за кожен наступний рік до максимальної суми 25 євро за квадратний кілометр або частину цього. Витрати, понесені на розвідку дозвільного родовища у відповідному році, зараховуються на рахунок роялті. Власник ліцензії на розробку повинен сплачувати щорічний збір за видобуток корисних копалин, вільних від шахт, видобутих або спільно видобутих із родовища, що має дозвіл, або майна видобутку протягом відповідного року. Розмір збору за видобуток становить 10% від ринкової вартості корисних копалин, тобто ціни, досягнутої в середньому за період збору на корисні копалини того виду, що видобувається. Для корисних копалин, які не мають ринкової вартості, компетентний орган визначає вартість, яка береться за основу збору за видобуток, після консультації з експертними органами. Податок сплачується федеральній землі, на території якої знаходиться об'єкт [20].

Компанії мінерально-сировинної промисловості зі штаб-квартирою або керівництвом у Німеччині підлягають оподаткуванню податком на прибуток підприємств. Суб'єкти господарювання, які не мають зареєстрованого офісу чи керівництва в Німеччині, підлягають оподаткуванню податком на прибуток підприємств із своїх внутрішніх доходів. Німецький податок на прибуток підприємств становить 15% від оподатковуваного прибутку. Він належить спільно федеральному уряду та федеральним землям. Податок на прибуток підприємств стягується податковими службами федеральних земель. Компанії в організаційно-правовій формі фізичних або юридичних осіб також сплачують торговельний податок, за який відповідають місцеві органи влади. Він стягується муніципалітетом, на території якого розташоване постійне представництво. Податком стягується об'єктивна прибутковість господарського

підприємства, яка, на відміну від податку на прибуток підприємств, не пов'язана з реальними економічними результатами. Якщо діючі гірничі об'єкти поширюються на територію кількох муніципалітетів, база нарахування торговельного податку (сума оподаткування) розподіляється між окремими муніципалітетами. Податки на енергоносії та електроенергію особливо актуальні в контексті акцизів. Податок на електроенергію сплачує споживач, у тому числі підприємства надр. Стандартна ставка податку становить 20,50 євро за мегават-годину. Енергетичний податок – це федеральний податок на споживання енергоносіїв. Енергетичні продукти визначаються Законом про податок на енергію та включають бензин, дизельне паливо, легкий і важкий мазут, зріджений газ, природний газ і вугілля, а також біодизельне паливо, рослинну олію та енергетичні продукти аналогічного характеру, що використовуються як паливо. Розмір податку залежить від енергетичного продукту та цільового використання. Як споживчий податок, податок на енергію оплачується споживачем. З міркувань адміністративної економії він зазвичай стягується з виробника або торгового посередника, який потім може передати його споживачеві через ціну товару [20].

Таблиця 2.3

Частка прямих інвестицій Німеччини в гірничій промисловості України

Показник	Залишки станом на кінець періоду						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Прямі інвестиції в Україну (інструменти участі в капіталі)	35562,0	37054,4	36310,3	35391,0	41662,5	37600,4	47796,4
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	3323,4	2998,2	2968,8	3314,1	5162,4	4411,6	6967,8
ПП з Німеччини	10,2	11,3	1,7	1,5	0,6	0,5	0,4
Частка ПП в Добувну промисловість, %	9,35%	8,09%	8,18%	9,36%	12,39%	11,73%	14,58%
Частка ПП із Німеччини в добувну промисловість, %	0,31%	0,38%	0,06%	0,05%	0,01%	0,01%	0,01%

Джерело: розроблено автором на основі [7].

Таким чином, протягом 2015-2021 року загальні інвестиції в добувну промисловість зросли вдвічі, що зумовило збільшення їх частки в загальному обсягу прямих інвестицій за рахунок інструментів участі в капіталу із 9,35% у 2015 році до 14,58% у 2021 році. У добувну промисловість інвестиції із Німеччини надходили як інструменти участі в капіталі, проте їх частка є незначною.

Тож, загалом Німеччина має розвинуту гірничу промисловість, і в той же час німецький бізнес не здійснює значні інвестиції у добувну промисловість України. У перспективі між країнами може бути посилено співробітництво у цій галузі.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ДВОСТОРОННЬОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

3.1. Подальший розвиток України та Німеччини

Вторгнення Росії продовжує мати руйнівний економічний і соціальний вплив на Україну. У 2022 році валовий внутрішній продукт скоротився приблизно на 30 відсотків, кількість жертв серед цивільного населення зростає, більше третини населення було переміщено, а значна частина інфраструктури країни була зруйнована. Незважаючи на вмілу політику влади, спрямовану на підтримку загальної економічної та фінансової стабільності, державний борг стрімко зріс, а бюджетний дефіцит зріс, щоб забезпечити додаткові витрати на оборону та безпеку. 31 березня 2023 року Виконавча рада МВФ схвалила фінансову угоду для України на суму 15,6 мільярдів доларів США на чотири роки до 2027 року. Угода в рамках Програми розширеного фінансування (EFF) є частиною міжнародного фінансового пакету на 115 мільярдів доларів для цього чотирьох-річний період, який має на меті підтримати політику влади щодо стабілізації економіки під час війни та закріпити більш широкі реформи для прискорення відновлення після завершення війни. Економічні перспективи України є дуже невизначеними. За базовим сценарієм МВФ ймовірно війна закінчиться в першій половині 2024 року, після чого настане період зважених інвестицій і реконструкції. За негативним сценарієм війна триватиме довше. Це обтяжило б економічну активність більше, ніж передбачається за базовим сценарієм, перешкоджало б людям, які покинули країну, повертатися, і завдавало б подальшої шкоди інфраструктурі [17].

У найближчій перспективі фіскальна політика органів влади буде зосереджена на забезпеченні достатніх ресурсів для пріоритетних видатків, підтримці міцної бази податкових надходжень і збереженні фіскальної та боргової

стійкості. Щоб підтримати швидку реконструкцію та соціальні витрати, акцент у середньостроковій перспективі буде перенесено на розробку стратегії національних надходжень, поступове відновлення середньострокової бюджетної основи та посилення управління державними інвестиціями. У грошово-кредитній політиці ключовим пріоритетом є підтримка стабільного зниження інфляції та стабільності обмінного курсу, у тому числі шляхом підтримки валютних резервів на належному рівні, одночасно з розумним управлінням надлишком ліквідності у воєнний час. У фінансовому секторі політика потребуватиме збереження фінансової стабільності та підготовки до післявоєнного відновлення, включаючи планування на випадок надзвичайних ситуацій, діагностику банків, а також боротьбу з проблемними банками та непрацюючими активами. Створення незалежних та ефективних антикорупційних інституцій сприятиме подальшому покращенню управління та сприятиме зміцненню громадської довіри та впевненості донорів у майбутній реконструкції. Поглиблення інтеграції з єдиним ринком ЄС та виконання вимог щодо вступу до ЄС будуть мати вирішальне значення для реалізації довгоочікуваних інституційних та структурних реформ. Після війни Україні знадобляться високі темпи економічного зростання протягом тривалого періоду, щоб відновити свій виробничий потенціал і якнайшвидше відновити рівень життя свого народу. Це вимагатиме безпрецедентних інвестицій і відновлення людського капіталу. Державний сектор відіграватиме важливу роль, а заходи з покращення управління сприятимуть донорському фінансуванню. Але значна частина інвестицій має надходити з приватних джерел, переважно іноземних. Програма МВФ підтримуватиме владу у здійсненні важливих реформ для підтримки реконструкції та шляху до вступу до Європейського Союзу [17].

Щодо Німеччини, то реальний ВВП країни зріс на 1,8% у 2022 році. Незважаючи на високу інфляцію, зростання підтримувалося підвищенням попиту, яке відбулося після відновлення економіки після пандемії, і зокрема послуг. Однак до третього кварталу 2022 року інвестиції та приватне споживання ще не досягли допандемічного рівня та знизилися в четвертому кварталі зі скороченням

реального ВВП на 0,2%. Прогноз зростання ВВП на інфляції Німеччини на 2023-2024 роки представлено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Прогноз зростання ВВП на інфляції Німеччини на 2023-2024 роки

Індикатори	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Зростання ВВП (% , p/p)	1,8	0,2	1,3
Інфляція (% , p/p)	8,7	6,3	2,4

Джерело: розроблено автором на основі [23].

Незважаючи на нещодавнє покращення впевненості, очікується, що на початку 2023 року економіка зазнає ще одного легкого спаду, оскільки ціни на енергоносії для домогосподарств все ще зростають, а державна підтримка за січень і лютий виплачена лише в березні. Тим часом зростання експорту має сповільнитися через слабкий зовнішній попит. Зменшення інфляції цін на енергоносії, поступове коригування ланцюгів постачання та загальні міцні корпоративні фінанси та повний портфель замовлень повинні створити основу для відновлення зростання інвестицій у 2023 році. Проте тиск на корпоративну маржу через різке підвищення цін виробників був значно сильнішим, що пригнічує перспективи для інвестицій у обладнання, і очікується, що вищі витрати на будівництво та позики будуть обтяжувати будівництво. У міру зменшення вузьких місць у постачанні та покращення зовнішнього попиту експортери зможуть ліквідувати відставання у виробництві та отримати вигоду від відновлення світового попиту. Загалом очікується, що реальний ВВП дещо зросте на 0,2% у 2023 році. Інфляція досягла піку в 11,6% у жовтні 2022 року через різке зростання цін на енергоносії та зростання витрат на виробництво. За 2022 рік інфляція склала 8,7%. Очікується, що в 2023 році передача підвищених оптових цін на енергоносії буде пом'якшена обмеженнями цін на газ і електроенергію, хоча вони залишаються на історично високих рівнях. Проте все ще зростаючі витрати виробників, як очікується, утримають інфляцію на високому рівні, прогнозований 6,3% у 2023 році. Ринок праці залишається

напруженим, але зростання заробітної плати досі продовжує відставати від інфляції. Очікується, що вплив поточних і незавершених раундів переговорів щодо заробітної плати також залишиться обмеженим у 2024 році.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що російсько-українська війна генерує проблеми для економік обох країн. Якщо для України це питання руйнувань та економічного спаду і перспектив відновлення після перемоги, то для Німеччини – це питання зростання інфляції через проблеми на енергетичному ринку, від якого залежить майже вся промисловість країни.

Міністерство економічного співробітництва та розвитку ФРН створило платформу для посилення участі Німеччини у відновленні України і, перш за все, для створення мережі німецьких компаній, організацій та установ, які долучаться до відбудови. Відновлення України вже починається, хоча, на жаль, кінця війни ще не видно. Ця довгострокова перспектива і завчасне планування важливі для стійкості українського суспільства тут і зараз, але це також важливо для успішної та ефективної відбудови вільної та європейської України. Відбудова України буде величезним завданням, яке не під силу лише урядам. За задумом німецького міністерства, координаційна платформа стане місцем, де зможуть знайти контакти представники муніципалітетів, компаній та організацій, які хотіли б узяти участь у відновленні України. Планується також проведення спеціальних конференцій і майстер-класів з німецькими та українськими учасниками, а також створення діалогових форумів. При цьому тематика платформи охоплюватиме як технічно-логістичні питання, так і соціальні. Одним із напрямів діяльності стане розвиток партнерських відносин між німецькими та українськими містами і громадами, зміцнення партнерства медичних закладів двох країн, а також співпраці в галузі водопостачання. На подальшу підтримку і розширення цих партнерств німецьке міністерство виділить у 2023 році додаткові 25 мільйонів євро. За рік повномасштабної війни РФ проти України кількість німецько-українських партнерств між містами і громадами майже подвоїлася і становить зараз 135. Крім

того, наразі укладено 13 партнерських угод між клініками двох країн і 8 – між операторами водопостачання [13].

Україна потребує понад 400 мільярдів євро на відбудову. Якщо все зробити правильно, Україна знову почне отримувати дохід і сама візьме на себе частину цього величезного завдання. При цьому пріоритетом є ремонт електростанцій і ліній електропередачі, а також розмінування. Крім того, важливо відновити українську економіку і докласти зусиль для боротьби з корупцією в Україні [13].

З ранку 24 лютого більша частина території України перебуває під ударами російських військових. У багатьох випадках бомбардування спрямовані проти енергетичної інфраструктури. У центральній, західній, східній і південній частинах України досі обстрілюють теплоелектростанції (ТЕС), когенераційні або теплоелектроцентралі (ТЕЦ) і електростанції, і є ризик, що цілі міста можуть залишитися без постійного постачання електроенергії та тепла на кілька днів. Після початку війни Німецько-українське енергетичне партнерство швидко зосередилося на наданні екстреної допомоги українському енергетичному сектору та підтримці України в таких сферах: Федеральне міністерство економіки та боротьби з кліматом (BMWK) фінансує та закуповує необхідне технічне обладнання на ремонт та технічне обслуговування електромереж, що експлуатуються Укренерго. Крім того, BMWK підтримує Україну у забезпеченні експорту електроенергії до ЄС шляхом закупівлі STATCOM (статичних синхронних компенсаторів), необхідних для забезпечення стабільності енергетичної системи. Перші пожертви німецьких енергетичних асоціацій і компаній вже приїхали в Україну. Більше 30 німецьких компаній щедро відгукнулися на прохання Міністерства енергетики України (Міненерго) і запропонували в якості пожертви цінне обладнання. Ці внески використані для ремонту та обслуговування електромереж, газових мереж та іншої критичної енергетичної інфраструктури. Подальші поставки постійно готуються і транспортуються в регіони, які цього потребують. Німецько-український енергетичний секретаріат, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit

(GIZ) GmbH, координує кампанію, а також логістичний ланцюжок для транспортування пожегів. Щоб підготуватися до майбутнього опалювального сезону, експерти Німецького енергетичного агентства (dena) разом з українськими спеціалістами з теплопостачання консультують та підтримують український уряд щодо заходів швидкого відновлення систем централізованого теплопостачання, зруйнованих нападами Росії. Вони визначають технічні рішення, що дозволяють швидко відновити теплопостачання великих житлових будинків [15].

Розвиток відновлюваних джерел енергії продовжується, незважаючи на складні умови: dena підтримує Системного оператора УкрЕнерго у розбудові потенціалу для інтеграції в мережу та виконання вимог ENTSO-E. Крім того, за підтримки dena Міністерство енергетики України розробляє нормативно-правову базу для сталого виробництва біометану. Крім того, Енергетичне Партнерство підтримує тимчасово переміщених українських жінок-експертів з енергетики, надаючи їм доступ до німецького ринку праці в рамках ініціативи «Жінки в енергетиці об'єднані для України». Для підтримки сталого відновлення України в енергетичному секторі Енергетичне партнерство, окрім вищезазначених заходів, сприяє дискусіям з національними та міжнародними експертами з цього питання [15].

Окрім енергетичного партнерства найбільш перспективними з точки зору можливостей для української експорту є поставки до ФРН нішевої сільськогосподарської продукції (біологічна продукція, органіка, нішеві ягоди та фрукти, сухофрукти, овочі, мед, продукти харчування з біологічної продукції), запчастин для автомобільної промисловості Німеччини, запчастин для машинобудівної сфери загалом, IT послуг, у т.ч. у сфері кібербезпеки [7].

Таким чином, російсько-українська війна стала потужним каталізатором поглиблення співробітництва Німеччини та України, основним напрямком стає енергетика та воєнна промисловість, про особливості співробітництва у якій детальна інформація буде розкрита вже після закінчення війни.

3.2. Співробітництво України і Німеччини в гірничій промисловості та його перспективи

Світова гірничо-промисловість стикається з декількома проблемами, зокрема екологічними проблемами, пов'язаними з деградацією земель, забрудненням води та викидами вуглецю. Ризики для здоров'я та безпеки на виробництві, включаючи нещасні випадки та вплив шкідливих речовин, також є проблемою. Ринок також вразливий до коливань світових цін на сировинні товари, регуляторного тиску та геополітичних ризиків. Крім того, соціальна та політична опозиція гірничодобувній діяльності та розробці кар'єрів, особливо в екологічно чутливих районах або регіонах з корінним населенням, також може створити значні проблеми для галузі. Пандемія COVID-19 і триваюча російсько-українська війна і мали значний вплив на ринок видобутку корисних копалин. Пандемія призвела до збоїв у глобальних ланцюгах поставок, зниження попиту на певні мінерали та метали та закриття видобувних робіт через обмеження пересування та проблеми з безпекою робочої сили. Ці збої призвели до затримок у виробництві, зниження цін на товари та втрат доходів для компаній галузі. Російська агресія в Україні також мав значний вплив на ринок гірничодобувної промисловості та розробки кар'єрів, особливо у східних регіонах, де відбувається значна частина гірничодобувної діяльності країни. Конфлікт порушив ланцюжки постачання та транспортні маршрути, збільшив ризики для безпеки та завдав значної шкоди інфраструктурі та шахтному обладнанню. В результаті, майбутні перспективи ринку гірничої промисловості та розробки кар'єрів є невизначеними та складними. На галузь і надалі впливатимуть світові економічні умови та ціни на сировину, а також технологічний прогрес і ринки, що розвиваються. Компанії також повинні звернути увагу на питання екологічної стійкості та соціальної відповідальності, одночасно використовуючи цифрові технології для оптимізації діяльності та підвищення ефективності. Крім того, існуватиме тиск щодо диверсифікації

пропозиції продукції та дослідження нових мінеральних ресурсів, щоб задовольнити потреби нових технологій [35].

В Україні прогнозується, що виробництво на ринку гірничої промисловості та розробки кар'єрів у наступному році становитиме 74 850,00 млн кг. Очікується річний темп зростання 9,72% (CAGR 2023-2028) [35].

Подальші перспективи співробітництва України і Німеччини в гірничій промисловості можуть зосереджені навколо залучення фінансування від Федерального міністерства економіки та кліматичних справ Німеччини (BMWK) у рамках «Проекту справедливого переходу для вугільних регіонів України», які перенаправляються на підтримку переміщених підприємств у пілотному місті Червоноград, створюючи нові робочі місця для переселенців [15].

Метою даного проекту є підтримка структурних змін у вугільних регіонах України. Часові рамки даного проекту охоплюють 2021-2024 роки. Низка вугільних шахт в Україні планується припинити роботу в найближчі роки. Близько 40 000 людей зараз працюють у державних гірничодобувних компаніях, багато з них у секторах, пов'язаних із вугільною промисловістю. Ринок праці та економічні структури в п'яти вугільних регіонах і 25 містах і районах також пристосовані до потреб гірничодобувної галузі, від якої вони залежать. Триваюча активна фаза війни посилила ці виклики та екологічні проблеми, такі як деградація ґрунтів і нестача води, ще більше погіршують ситуацію. Даний план полягає в тому, щоб використовувати стратегії справедливого переходу та екологічного відновлення для стимулювання структурних змін, які дадуть новий поштовх для зростання та розвитку. Україна гарантує, що структурні зміни в контексті відмови від вугілля є соціально та економічно життєздатними, енергоефективними та екологічно сталими [26].

Проект підтримує діалог щодо структурних змін в Україні за допомогою аналізу та форматів обміну інформацією з Німеччини. Аналітики проекту також консультують Уряд України та центр, відповідальний за координацію, щодо створення стратегічної та правової основи для структурних змін. Проект допомагає двом пілотним регіонам Червонограду (західна Україна) та

Мирнограду (східна Україна) забезпечити безпечне та екологічно стійке закриття шахт. Мета полягає в тому, щоб розробити комплексну методологію, яку можна застосовувати в інших регіонах. З цією метою проект співпрацює з місцевими зацікавленими сторонами, щоб знайти інші способи використання колишніх вугільних шахт і скласти плани надання робочій силі та громадам нових можливостей. Він також заохочує свіжі ідеї щодо створення нових економічних секторів та забезпечення навчання. Крім того, проект консультує Уряд України щодо створення національного фінансового механізму як трастового фонду, до якого можуть робити внески міжнародні донори. Фонд допоможе країні впоратися зі структурними змінами та забезпечить соціальний захист. У рамках проекту також розробляється комплексна комунікаційна стратегія, спрямована на те, щоб громадськість сприйняла перехід [26].

Таким чином, значні перспективи співробітництва України і Німеччини в гірничій промисловості зосереджені у рамках «Проекту справедливого переходу для вугільних регіонів України». Перспективи розширення даного проекту на всю гірничу промисловість сьогодні посилюються, як і необхідність його впровадження, через широкомасштабні руйнування завдані гірничій індустрії України.

ВИСНОВКИ

З проведеного дослідження зроблені наступні висновки.

1) У світовій економіці простежується нерівномірність економічного зростання, яке часто не доходить до тих регіонів, які його потребують найбільше. Це стає передумовою для розвитку співробітництва між різними країнами. Багаті ресурсами країни найчастіше стикаються з труднощами в справі розкриття свого потенціалу в області розвитку. Так, різномірність світового господарства створює передумови для формування співробітництв між країнами. Однією із найважливіших тенденцій розвитку національних економік у другій половині XX ст. стало посилення їхньої взаємозалежності і визрівання на цій основі регіональної економічної інтеграції. Міжнародне міжрегіональне співробітництво приймає різноманітні правові форми, має різні організаційні структури та географічні обриси. У більшості країнах світу наявна достатньо обмежена ресурсна база, крім того багато країн світу мають вузькі внутрішні ринки, через що у таких країнах не виробляється достатня кількість необхідних товарів, або ж товари виробляється неефективно. Такі країни зацікавлені у розвитку двостороннього співробітництва із більш розвинутими країнами у економічному плані. А розвинуті країни зацікавлені у розвитку двостороннього співробітництва із країнами, постачальниками сировини, особливо рідкоземельних мінералів. Крім того, сучасний розвиток широко застосовує технології, які теж стають об'єктом двостороннього співробітництва.

2) Для ЄС Міжнародна співпраця в галузі досліджень та інновацій є стратегічним пріоритетом. Багатосторонні дослідницькі та інноваційні ініціативи є найефективнішим способом вирішення глобальних за своєю природою викликів, з якими стикається наш світ – клімат, здоров'я, їжа, енергія та вода. Стратегія ЄС щодо підтримки торгівлі розглядає взаємозв'язки, що існують між інвестиціями та торгівлею, які необхідно повністю використовувати для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) відповідно до Порядку денного ООН на період до 2030 року. Торгові інструменти ЄС стали основними рушійними силами формування

відносин із країнами-партнерами. Допомога ЄС для торгівлі надається за допомогою різних підходів, які враховують різні потреби на основі рівня доходу. Допомога ЄС для торгівлі також підтримує регіональну інтеграцію через багатокраїнні програми, зосереджені на переговорах та реалізації регіональних торговельних угод, а також на підтримці ключових регіональних ланцюгів створення вартості. Європейський Союз протягом тривалого часу є найрозвинутішою моделлю регіональної інтеграції. Основним принципом ЄС є готовність ділитися суверенітетом і діяти через сильні спільні інституції. Оскільки регіональні блоки домінують у глобалізованій економічній і фінансовій системі, країни-члени ЄС, діючи поодиночки, не зможуть досягти результатів, яких можна було б отримати завдяки 500-мільйонному блоку.

3) Сьогодні Німеччина є найбільшою економікою Європейського Союзу і четвертою у світі, поступаючись таким країнам, як США, Китаю і Японія. Конкурентоспроможність та глобальне залучення у світову мережу побудовані на потужній інноваційній силі й високій експортній орієнтації. Ядром економіки Німеччини є сфера послуг та промисловість. Більшість договірно-правової бази двосторонніх відносин Німеччини та України сформувалося із угод, домовленостей та програм співробітництва, укладених на міжвідомчому рівні. Сучасні українсько-німецькі відносини базуються та розвиваються на потужному правовому фундаменті. Співробітництво України і Німеччини ґрунтується на укладених двосторонніх угодах та нормативно-правових актах ЄС. Наразі через загострення російсько-української війни для підтримки економіки України ЄС впровадив пільговий імпорتنний режим, який поширюється і на Німеччину.

4) Оцінка позиціонування України і Німеччини у міжнародних рейтингах дозволила підсумувати, що загалом Німеччина по усім показникам переважає Україну і знаходиться у групі країн із високим рівнем доходу. Україна ж відноситься до країн, що розвиваються, та має низький рівень доходу. Тому Україна зацікавлена у посиленні співробітництва із Німеччиною задля доступу до технологій та досвіду.

5) У 2021 році динаміка двосторонньої торгівлі зросла, засвідчивши стабільну тенденцію до зростання обсягів українсько-німецької торгівлі товарами і послугами. Разом з тим, ФРН продовжує бути одним зі світових лідерів у торгівлі товарами з нашою державою, посідає шосте місце серед країн світу за обсягом українського експорту та друге — за обсягом імпорту. Серед країн Європи у 2021 році Німеччина посідає друге місце за обсягами торгівлі товарами з нашою державою. У структурі експорту українських товарів до Німеччини переважають поставки: насіння і плодів олійних рослин (20,3%); електричних машин (15,3%); руди, шлаки і зола (10%), меблів (6,0%); деревини і виробів з деревини (5,6%); реакторів ядерних; котлів, машин (5,5%); вироби з чорних металів (5,1%); чорні метали (4,4%); одяг та додаткові речі до одягу, текстильні (3,9%); зернові культури (1,6%). У структурі імпорту з Німеччини домінувало надходження: реакторів ядерних, котлів, машин (18,8%); засобів наземного транспорту крім залізничного (16,6%); фармацевтичної продукції (8,8%); пластмаси, полімерних матеріалів (6,7%); палива мінерального, нафти і продуктів її перегонки (6,3%); електричних машин (6,0%); різноманітної хімічної продукції (3,4%), приладів та апаратів оптичних, фотографічних (3,3%); паперу і картону (2,4%); різні харчові продукти (1,7%). Німеччина є стратегічним зовнішньоекономічним партнером України: імпорт із цієї країни складає близько 9% загального імпорту, а експорт до Німеччини – понад 4% загального експорту. У той же час присутня негативна динаміка щодо частки торговельного обороту із Німеччиною у загальному торговельному обороті.

6) Німеччина залишається важливою гірничодобувною країною в Європі. Більшість мінеральних ресурсів, що видобуваються в Німеччині, – це кам'яне та буре вугілля та, в менших кількостях, природний газ і сира нафта. Прогнозується, що виробництво на ринку гірничої промисловості та розробки кар'єрів Німеччини у 2023 році становитиме 137 300,00 млн кг. Очікується річний темп зростання 2,63% (CAGR 2023-2028). Загалом Німеччина має розвинуту гірничу промисловість, і в той же час німецький бізнес не здійснює

значні інвестиції у добувну промисловість України. У перспективі між країнами може бути посилено співробітництво у цій галузі.

7) Вторгнення Росії продовжує мати руйнівний економічний і соціальний вплив на Україну. У 2022 році валовий внутрішній продукт скоротився приблизно на 30 відсотків, кількість жертв серед цивільного населення зростає, більше третини населення було переміщено, а значна частина інфраструктури країни була зруйнована. Щодо Німеччини, то реальний ВВП країни зріс на 1,8% у 2022 році. Незважаючи на високу інфляцію, зростання підтримувалося підвищенням попиту, яке відбулося після відновлення економіки після пандемії, і зокрема послуг. Однак до третього кварталу 2022 року інвестиції та приватне споживання ще не досягли допандемічного рівня та знизилися в четвертому кварталі зі скороченням реального ВВП на 0,2%. Незважаючи на нещодавнє покращення впевненості, очікується, що на початку 2023 року економіка зазнає ще одного легкого спаду, оскільки ціни на енергоносії для домогосподарств все ще зростають. Тож, російсько-українська війна генерує проблеми для економік обох країн. Якщо для України це питання руйнувань та економічного спаду і перспектив відновлення після перемоги, то для Німеччини – це питання зростання інфляції через проблеми на енергетичному ринку, від якого залежить майже вся промисловість країни.

8) Міністерство економічного співробітництва та розвитку ФРН створило платформу для посилення участі Німеччини у відновленні України і, перш за все, для створення мережі німецьких компаній, організацій та установ, які долучаться до відбудови. Україна потребує понад 400 мільярдів євро на відбудову. Якщо все зробити правильно, Україна знову почне отримувати дохід і сама візьме на себе частину цього величезного завдання. При цьому пріоритетом є ремонт електростанцій і ліній електропередачі, а також розмінування. Крім того, важливо відновити українську економіку і докласти зусиль для боротьби з корупцією в Україні. Після початку війни Німецько-українське енергетичне партнерство швидко зосередилося на наданні екстреної допомоги українському енергетичному сектору та підтримці України в таких сферах: Федеральне міністерство економіки

та боротьби з кліматом (BMWK) фінансує та закуповує необхідне технічне обладнання на ремонт та технічне обслуговування електромереж, що експлуатуються Укренерго. Окрім енергетичного партнерства найбільш перспективними з точки зору можливостей для української експорту є поставки до ФРН нішевої сільськогосподарської продукції (біологічна продукція, органіка, нішеві ягоди та фрукти, сухофрукти, овочі, мед, продукти харчування з біологічної продукції), запчастин для автомобільної промисловості Німеччини, запчастин для машинобудівної сфери загалом, ІТ послуг, у т.ч. у сфері кібербезпеки.

9) Подальші перспективи співробітництва України і Німеччини в гірничій промисловості можуть зосереджені навколо залучення фінансування від Федерального міністерства економіки та кліматичних справ Німеччини (BMWK) у рамках «Проекту справедливого переходу для вугільних регіонів України», які перенаправляються на підтримку переміщених підприємств у пілотному місті Червоноград, створюючи нові робочі місця для переселенців. Перспективи розширення даного проекту на всю гірничу промисловість сьогодні посилюються, як і необхідність його впровадження, через широкомасштабні руйнування завдані гірничій індустрії України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Європейський Союз офіційно скасував мита на українські товари. Міністерство економіки України. 2022. 04 червня 2022 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevropejskij-soyuz-oficijno-skasuvav-mita-na-ukrayinski-tovari> (дата звернення: 10.04.2023)
2. Зовнішня торгівля товарами за країнами-партнерами. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zd/ztt_za_kr_partner/ztt_za_kr_partner_u/Arch_ztt_za_kr_partner_u.htm (дата звернення: 01.05.2023)
3. Іванов С.В. Нова модель розвитку регіонів України в умовах глобалізації світової транспортної системи: монографія. Дніпро: Вид-во Герда, 2018. с. 263.
4. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. Одеса-«ТОВ.ПЛУТОН» , 2016. 352 с.
5. Козак Ю.Г., Савельєв Є.В., Шенгеля Т., Куриляк В.Е., Грібінцев А., Уханова І.О., Сукач О.О., Сулим О.В., Єрмакова О.А., Захарченко О.В., Заєць М.А., Бурлаченко Д.М., Боденчук Л.Б., Момотенко Н.С., Швагірева В.С. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 292 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_2118_11565110.pdf (дата звернення: 10.04.2023)
6. Німеччина. Дія. Бізнес напрям. URL: <https://export.gov.ua/country/101-nimechchina> (дата звернення: 10.04.2023)
7. Прямі інвестиції в Україну: залишки за інструментами. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#5> <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#5> (дата звернення: 01.05.2023).
8. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Німеччиною URL: <http://germany.old.mfa.gov.ua/ua/ukraine-de/trade>. (дата звернення: 10.04.2023)
9. Торговельно-економічне співробітництво. URL: <https://germany.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/torgovelnno-ekonomichne-spivrobitnictvo>. (дата звернення: 10.04.2023))

10. Тюріна Н.М., Карвацка Н.С. «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства». 2013. 408 с. URL: <https://dut.edu.ua/ua/lib/1/category/1129/view/939> (дата звернення: 10.04.2023)
11. Україна – Німеччина. Договірно-правова база. URL: <https://germany.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/dogovirno-pravova-baza> (дата звернення: 10.04.2023)
12. Черкасова В. В. Специфіка міжнародного партнерства та співробітництва. спільні та відмінні риси. Взаємозв'язок. URL: V Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Проблеми формування нової економіки XXI століття». 2012. 21-22 грудня. URL: http://www.confcontact.com/20121221/4_cherkasova.htm (дата звернення: 10.04.2023)
13. Шепелева А., Лебедєва О. Німеччина запустила платформу для відновлення України. 27.03.2023. URL: <https://www.dw.com/uk/nimeccina-zapustila-platformu-dla-vidnovlenna-ukraini/a-65135509> (дата звернення: 01.05.2023).
14. Яворський П., Ніколаєва О., Шепотило О., Хорунжа М., Таран С., Челмакіна К. Як збільшити та диверсифікувати український експорт до Німеччини? 2019. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2019/09/KSE-Trade_Intesifying-UA-exports-to-Germany.pdf (дата звернення: 10.04.2023)
15. About the Energy Partnership. URL: <https://www.energypartnership.org.ua/home/about/> (дата звернення: 01.05.2023).
16. Aid for Trade. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/a4t_e/aid4trade_e.htm (дата звернення: 10.04.2023)
17. Amid War, Ukraine Is Maintaining Macroeconomic Stability and Embarking on Reforms. Ukraine team, IMF European Department. April 5, 2023. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/04/05/cf-amid-war-ukraine-is-maintaining-macroeconomic-stability-and-embarking-on-reforms> (дата звернення: 01.05.2023).
18. AU-EU Digital for Development (D4D) Hub: Shaping a joint digital future.

URL: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/au-eu-digital-development-d4d-hub-shaping-joint-digital-future_en (дата звернення: 10.04.2023)

19. Bhutada G. The U.S. Share of the Global Economy Over Time. . 2021. URL: <https://www.visualcapitalist.com/u-s-share-of-global-economy-over-time/> (дата звернення: 10.04.2023)

20. Boemke M. Mining in Germany: overview. 2021. URL: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-029-7180?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-029-7180?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true) (дата звернення: 01.05.2023).

21. Coal production in Germany and major projects. URL: <https://www.mining-technology.com/data-insights/coal-in-germany/> (дата звернення: 01.05.2023).

22. Doing Business за 2020 рік. URL: <https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/undefined> (дата звернення: 10.04.2023)

23. Economic forecast for Germany. The latest macroeconomic forecast for Germany. European Commission. 13.02.2023. URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/germany/economic-forecast-germany_en (дата звернення: 01.05.2023).

24. Economic integration, trade and connectivity. URL: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/sustainable-growth-and-jobs/economic-integration-trade-and-connectivity_en (дата звернення: 10.04.2023)

25. European Union and the OECD. URL: <https://www.oecd.org/eu/european-union-and-oecd.htm> (дата звернення: 10.04.2023)

26. Facilitating a just transition for Ukraine's coal regions. BMWK. URL: <https://www.giz.de/en/worldwide/105015.html> (дата звернення: 01.05.2023).

27. Generalised Scheme of Preferences. URL: https://policy.trade.ec.europa.eu/development-and-sustainability/generalised-scheme-preferences_en (дата звернення: 10.04.2023)

28. Germany in World Trade: A Clear Winner of Globalisation. URL: <https://english.bdi.eu/article/news/germany-in-world-trade-a-clear-winner-of-globalisation/> (дата звернення: 10.04.2023)
29. Germany URL: <https://www.nationsonline.org/oneworld/germany.htm> (дата звернення: 10.04.2023)
30. Germany. Index of economic freedom. 2023. URL: <https://www.heritage.org/index/country/germany> (дата звернення: 10.04.2023)
31. Index of economic freedom. 2023. URL: <https://www.heritage.org/index/visualize?cnts=germany|ukraine&src=country> (дата звернення: 10.04.2023)
32. Interactive database of the GII 2022 indicators. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator> (дата звернення: 10.04.2023)
33. International cooperation. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/europe-world/international-cooperation_en (дата звернення: 10.04.2023)
34. Mining & Quarrying – Germany. Statista. URL: <https://www.statista.com/outlook/io/mining-quarrying/germany> (дата звернення: 01.05.2023)
35. Mining & Quarrying – Ukraine. Statista. URL: <https://www.statista.com/outlook/io/mining-quarrying/ukraine#analyst-opinion> (дата звернення: 01.05.2023)
36. Neufeld D., Fortin S., Schell H. Visualizing the \$94 Trillion World Economy in One Chart. 2021. URL: <https://www.visualcapitalist.com/visualizing-the-94-trillion-world-economy-in-one-chart/> (дата звернення: 10.04.2023)
37. Projected GDP per capita Ranking. URL: <https://statisticstimes.com/economy/projected-world-gdp-capita-ranking.php> (дата звернення: 10.04.2023)
38. Report for Selected Countries and Subjects: October 2021. World Economic Outlook Database. IMF. URL:

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/October/weo-report?c=512,914,612,171,614,311,213,911,314,193,122,912,313,419,513,316,913,124,339,638,514,218,963,616,223,516,918,748,618,624,522,622,156,626,628,228,924,233,632,636,634,238,662,960,423,935,128,611,321,243,248,469,253,642,643,939,734,644,819,172,132,646,648,915,134,652,174,328,258,656,654,336,263,268,532,944,176,534,536,429,433,178,436,136,343,158,439,916,664,826,542,967,443,917,544,941,446,666,668,672,946,137,546,674,676,548,556,678,181,867,682,684,273,868,921,948,943,686,688,518,728,836,558,138,196,278,692,694,962,142,449,564,565,283,853,288,293,566,964,182,359,453,968,922,714,862,135,716,456,722,942,718,724,576,936,961,813,726,199,733,184,524,361,362,364,732,366,144,146,463,528,923,738,578,537,742,866,369,744,186,925,869,746,926,466,112,111,298,927,846,299,582,487,474,754,698,&s=NGD PD,&sy=2021&ey=2021&ssm=0&scsm=1&sc=0&ssd=1&ssc=0&sic=0&sort=countr y&ds=.&br=1> (дата звернення: 10.04.2023)

39. Safirova E. 2017-2018 Minerals Yearbook. The Mineral Industry of Germany. URL: <https://pubs.usgs.gov/myb/vol3/2017-18/myb3-2017-18-germany.pdf> (дата звернення: 01.05.2023).

40. Ukraine in International Rankings. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/invest-in-ukraine-now-2/ukraine-in-international-rankings/> (дата звернення: 10.04.2023)

41. Ukraine. Index of economic freedom. 2023. URL: <https://www.heritage.org/index/country/ukraine> (дата звернення: 10.04.2023)

42. What is Bilateral Cooperation. Igi Global. URL: <https://www.igi-global.com/dictionary/the-compromised-healthcare-sector-of-india-and-other-southeast-asian-countries/103591> (дата звернення: 10.04.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Огляд зарубіжної літератури

1. Key figures on the situation of the German economy

The article «Economic Situation and Cyclical Development» published this year by Federal Ministry for Economic Affairs and Energy of Germany. Three times a year, the Federal Government submits a projection for Germany's overall economic development under the lead responsibility of the Federal Ministry for Economic Affairs and Energy. The annual projection is published by the Federal Government each January as part of the Annual Economic Report. The spring and autumn projections serve as a basis for the Working Party on Tax Revenue Forecasting to estimate the tax revenues. The budgets of the Federal Government, the Länder, municipalities and social insurance funds are based on the key overall economic figures that are forecast. The information provided to the European Union in the context of the Stability and Growth Pact is also based on these projections. The Federal Government forecasts short-term and medium-term economic development and the production potential. These estimates serve as the basis for the calculation of the maximum annual net new borrowing in the context of the 'debt brake' under Articles 109 and 115 of the German Basic Law.

2. Human Development Index Report (HDI)

The HDI was created to emphasize that people and their capabilities should be the ultimate criteria for assessing the development of a country, not economic growth alone. The HDI can also be used to question national policy choices, asking how two countries with the same level of GNI per capita can end up with different human development outcomes. These contrasts can stimulate debate about government policy priorities. The Human Development Index (HDI) is a summary measure of average achievement in key dimensions of human development: a long and healthy life, being knowledgeable and have a decent standard of living. The HDI is the geometric mean of normalized indices for each of the three dimensions.

3. Doing Business 2020 Report

Doing Business 2020, a World Bank Group flagship publication, is the 17th in a series of annual studies measuring the regulations that enhance business activity and those that constrain it. Doing Business presents quantitative indicators on business regulations and the protection of property rights that can be compared across 190 economies—from Afghanistan to Zimbabwe—and over time. Doing Business covers 12 areas of business regulation. Ten of these areas—starting a business, dealing with construction permits, getting electricity, registering property, getting credit, protecting minority investors, paying taxes, trading across borders, enforcing contracts, and resolving insolvency—are included in the ease of doing business score and ease of doing business ranking. Doing Business also measures regulation on employing workers and contracting with the government, which are not included in the ease of doing business score and ranking.

4. Global Innovative Index Report

The Global Innovation Index (GII) aims to capture the multi-dimensional facets of innovation and provide the tools that can assist in tailoring policies to promote long-term output growth, improved productivity, and job growth. The GII helps to create an environment in which innovation factors are continually evaluated. It provides a key tool and a rich database of detailed metrics for economies, which in 2019 encompasses 129 economies.

5. Index of Economic Freedom Report

For twenty-six years, the Index of Economic Freedom has measured the impact of liberty and free markets around the globe, and the 2020 Index confirms the formidable positive relationship between economic freedom and progress.

6. Global Competitiveness Report

The analysis presented in the Global Competitiveness Report 2019 (herein: “Report”) is based on a methodology integrating the latest statistics from international organizations and a survey of executives. The methodology, developed in collaboration with leading experts and practitioners through a three-year consultative process, is designed to support countries to identify relevant policies and practices. The findings, interpretations, and conclusions expressed in this work do not necessarily reflect the

views of the World Economic Forum. The Report presents information and data that were compiled and/or collected by the World Economic Forum (all information and data referred herein as “Data”). Data in this Report is subject to change without notice. The terms country and nation as used in this Report do not in all cases refer to a territorial entity that is a state as understood by international law and practice. The terms cover well-defined, geographically self-contained economic areas that may not be states but for which statistical data are maintained on a separate and independent basis.

7. Prosperity Index Report

The Legatum Institute’s revised and improved 2019 Prosperity Index quantifies prosperity in 167 countries across the globe, which together contain 99.4% of the world’s population. Almost 300 country-level indicators, grouped into 65 policy-focussed elements, are used to measure the current state of prosperity in these countries and how it has changed since 2007. Using the Prosperity Index framework, nations around the world can assess their strengths and weaknesses in order to determine the economic and strategic choices that need to be made to further build inclusive societies, open economies, and empowered people to drive greater levels of prosperity.

Анотація дипломної бакалаврської роботи

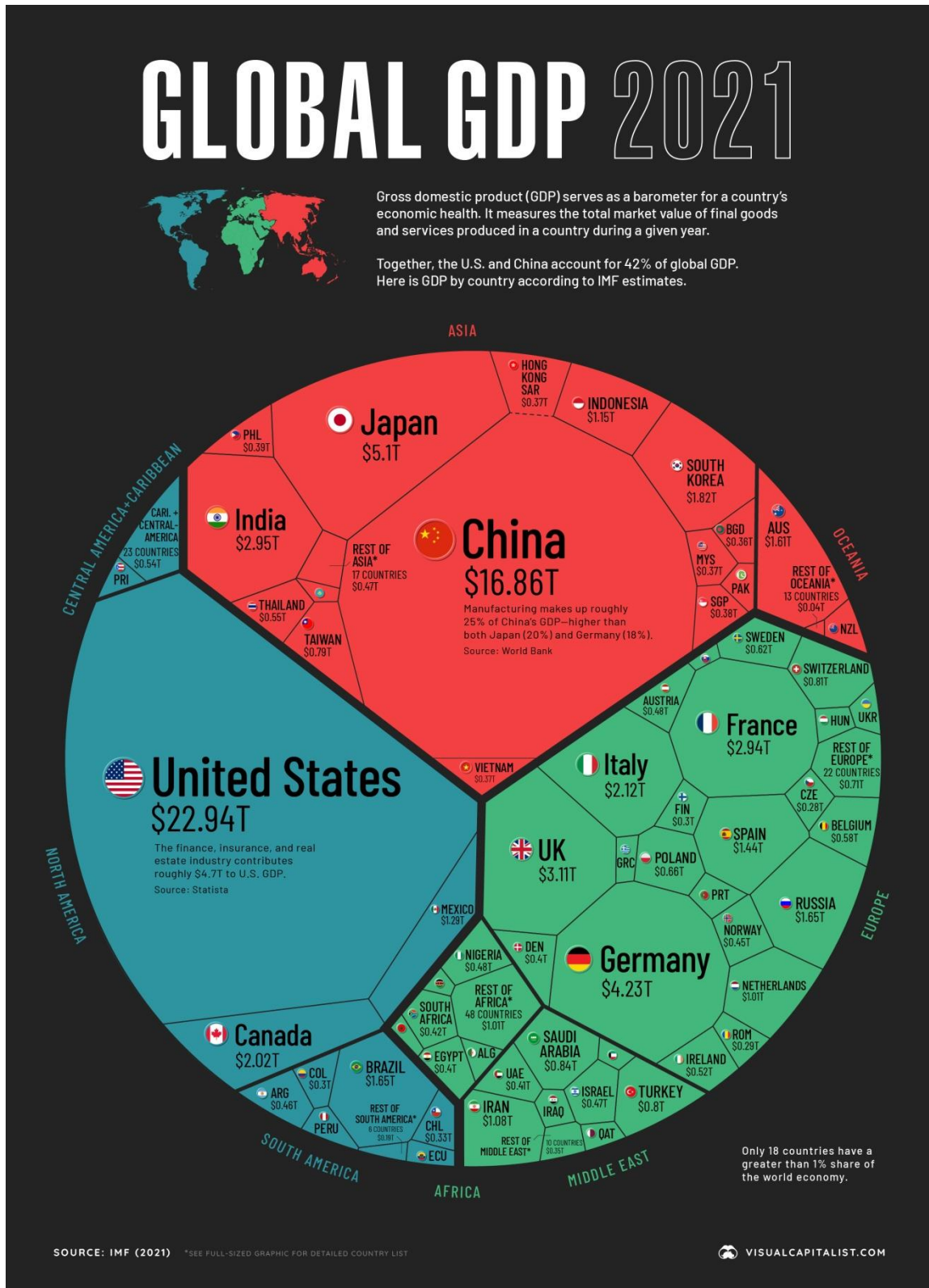
"Structural analysis of foreign economic activity in bilateral cooperation between Ukraine and Germany"

The work examines the theoretical foundations of foreign economic activity, its forms, methods, mechanisms; features of doing business in the EU and the basics of Ukraine's cooperation with the EU are covered.

Practical analysis of geopolitical positioning of Ukraine and Germany in world rankings and comparison of their positions; the state of the economy and the mining industry was analyzed.

The future prospects of bilateral cooperation between Ukraine and Germany with an emphasis on cooperation in the mining industry are calculated

Світовий ВВП 2021

Джерело: [36]

Ім'я користувача: Міжнародного менеджменту Олійник Вікторія	ID перевірки: 1014916724
Дата перевірки: 04.05.2023 12:48:54 EEST	Тип перевірки: Doc vs Internet + Library
Дата звіту: 04.05.2023 12:53:56 EEST	ID користувача: 100005721

Назва документа: Рафальський А.В.Зовнішньоекономічна діяльність у двосторонньому співробітництві Укр...
Кількість сторінок: 58 Кількість слів: 12304 Кількість символів: 94902 Розмір файлу: 264.55 KB ID файлу: 1014612475

25.3%
Схожість

Найбільша схожість: 4.88% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1005748937)

12.6% Джерела з Інтернету	219	Сторінка 60
19.6% Джерела з Бібліотеки	719	Сторінка 62

0% Цитат

- Вилучення цитат вимкнено
- Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0%
Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи	6
------------------	---